

Wb. 26^a.

914
ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΥΣΙΣ

SEV

MVLIERVVM

LAVATIO, QVAM PVR-

GATIONEM PER AQVAM

FRIGIDAM VOCANT, ITEM

vulgaris de potentia Lamiarum opinio, quòd

utraq; DEO, Natura omni iuri

& probata consuetudini sit

contraria.

Candida brevis & dilucida

oratio.

Autore

CONRADO AB ANTEN

I. V. L.

LVBECÆ

In Officina Typographica

Assweri Crögeri

M. D. XCIII.

Wb. 26^a

314

sp. sp.

REVEREN^s

DISSIMO ET ILLU^s

STRISSIMO PRINCIPI AC

DOMINO, DOMINO IOHANNI

ADOLPHO Archiepiscopo Bremensi, Episco-

po LVBICENSI, Heredi Noruegia, Schlei-

suigia, Holsatia, Stormaria, & Dithmarsia

Duci, in Oldenburg & Delmenhorst

Comiti, &c. Domino meo

clementissimo.

I PERSARVM

Reges Cyrus turbi-

dam & Artaxerxes

è manu rustici frigi-

dam aquam, non ob

precium, sed tempestiuam rei oblatio-

nem summo desiderio acceptauerunt,

Reuerendissime & Illustrissime Prin-

ceps, certa spe foueor Reuerendissimam

& Illustrissimam Cels. T. hoc meum

munusculum non esse dedignaturam,

A 2

non

non quòd tam sui nobilitate commen-
detur, quàm quòd iam commodum qua-
si in theatro spectandum exponat, quo-
modo in hac postrema temporum fece,
etiam nonnulli, qui ad clauos Rerum
publicarum sedent, effascinentur, ex-
cœcentur & seducantur: atq; vt omnes,
quos supremus ille iudex Deus ad con-
seruationem mundanæ harmoniæ sub-
delegauit, olimq; ad commissi gregis cal-
culum in tremendo τῆς δικαιοκριτοῦs tri-
bunali reuocabit, videre habeant, ne
scripti iuris relictis Scipionibus in lu-
brica ista, ab ethnicis carnificibus, sor-
tilegis, diuinatoribus, & licitoribus, ex
humano sanguine & ærumna uiuenti-
bus, excogitata & trita semita sup-
plantentur. Quamuis autem non de-
fore sciam, qui hoc institutum meum
Nemesi, vel affectioni potius quàm can-
dori sint ascripturi: id tamen Verita-
tem

tem ipsam testari non cunctor, me in-
genuè solùm hoc astruere, quod ex le-
ctionibus, meditationibus, & collatio-
nibus ferè triennialibus, in quas inspera-
tum & immeritum me Diaboli inuidia
intruserat, & ex quibus nunc Dei cle-
mentia quasi postliminio reduxit, ob-
seruavi, & indubitatè conclusi. Re-
uerendissimam & Illustrissimam Cels.
T. humilimè & obnixè rogo, vt dex-
trè profectum dextrè suscipiat. Quam
Diuinæ tutelæ fœliciter & diuturnè
gubernandam seriò commendo. Lu-
becæ ipso Margaretae, Anno 1590.

Reuerendissimæ & Illustris-
simæ Celsitudinis T.

Humilimus cliens,

Conradus ab Anten

I. V. L.

A 3

DE

DE AVTORIS SCRIBENDI ET VETERVM
PURGANDI CAUSA.

CAP. I.

VOD quidam Theologorum,
Patriarchæ Jacob coniugem Ra-
chaëlem ex Mesopotamia, patris
Laban Idola non auaritiæ, sed
pristinæ religionis zelo, secum tu-
lisse suspicati fuerint, non sine prægnantibus est
rationibus. Quante namq̃ molis sit, prauita-
tem, & ψευδῆς δόξης, αἰλουσ τὰς τῶν ἀν-
θρώπων ψυχὰς προκαταλαμβάνουσαι ἐν κοφῶς
μονῶν, ἀλλὰ καὶ τιφλὸς ἀπεργάζωνται, ut
Galenus scripsit, quas rudes animi semel imbibe-
runt, eradere, sexcenta & luctuosa passim extant
testimonia. Quod Cacoëthes, ut in primis Eccle-
siae Dei cunabulis insanabile, sic æuo hoc nō nostro
perdurare & ingrauescere perpetuis deslendum
est lachrimis. Eius fecis licet per plurimam sint,
minimum tamen non est, quod de Lamiarum,
per aquam frigidam purgatione, quedam Ro-
mani Imperij Ciuitates Germanæ, quæq̃ excussis
antiquitatum tenebris, in clarissima Euangelij
luce triumphant, ex gentilismo, vel reseruauerunt,
vel ex situ, quasi postliminio vindicauerunt.

Y
runt, & in usum feruentissimum reduxerunt.
Alterum nec minoris impietatis reum, quod de
Lamiarum incredibili potentia & arte, in vul-
gus disseminatum est falsissimè.

Quamuis autem in hac Palaestra, me præ-
cesserint in Theologia, Medicina & Philosophia
doctissimi, iuxta Clarissimi, qui exestuantem
hanc Diaboli, carnificum, & inquisitorum quo-
rundam audaciam, libellis aliquot reprimere
studuerint: cum tamen absurdum non sit, $\delta\iota\varsigma$
 $\kappa\alpha\iota\ \xi\iota\varsigma\ \tau\omicron\ \kappa\alpha\lambda\omicron\upsilon\varsigma$, Vt Plato lib. 6. $\tau\omega\upsilon\ \nu\omicron\mu$. iu-
stam me reprehensionem deuitaturum sperem, sè
de re utraq; non affectionis, vel affectationis sed
glorie diuinae & Reipub. studio, pauca, noua,
necessaria & verissima, cum contrariorum refu-
tationibus perstringam.

Vt autem de vniuersis purgationum Æth-
nicarum generibus incipiam: Nulla unquam
tàm barbara Ciuitas, tàm Cyclopica Respubl.
tàm rationis lumine priuata communitas persti-
tit, quæ conuictum, aut corpus suum duobus ex
neruis, pœna, nimirum & premio, compactum,
iustosq; defendi, ac sceleratos legitime puniri,
tùm Dijs tùm communi bono gratum esse, non
animaduertit, Vt ex Solone Cic. ad Att. &
lib. 1. Off. repetiuit, sed lapides Lidy, quibus

delicta, quae detectu saepe difficilia sunt, manifestarentur, ante legum nostrarum architecturam, & in earum primordiis, inuenti adhuc non fuerunt. Ea tamen, ne impunitate elaberentur, atq; innocentium interim parceretur fama, bonis, & sanguini, efficitis à se modis & medijs, crimina, DEOS prodituros esse, superstitiosa sperauit, & credidit antiquitas: ideoq; varios excogitauit ritus, quos purgationes vocarunt, ut per eas quiuis, qui de furto, adulterio, caede, vel de ullo alio esset insimulatus crimine seu iniustitia, omnium in ore, innocentiam suam testatam redderet.

Non autem id perfunctorio vel scenico, cachinnantium, debacchantiumuè more peragebatur, sed arduis ex causis, & interuentu sacerdotis, qui priusquam periculum faceret, DEOS certis conceptisq; verbis obtestabatur, & cum populo adorabat, ut innocentes seruaret, nocentes male perderet. Quarum precum formam etiam ad posteros Helmodius transmisit. Vt Cuiac. scripsit.

DE VARIIS PUR-
GATIONVM GE-
NERIBVS.

CAP. II.

Cate-

AETERVM primus veterum
purgandi modus fuit, μονομα-
χία, seu duellum: cum nimi-
rum Actor & Reus paribus ar-
mis contenderent, & si de re Ci-
uili questio esset, prior succumbens; si de crimi-
nali, prior occisus, nocens iudicaretur. c. 1. de
purg. vul. L. vn. C. de gladiat. lib. XI. § si ru-
sticus ibi gloss. & Bald. de pace ten. in vsib. feud.
Landr. lib. 1. Art. 39.

Et licet haec purgatio de iure Ciuili concessa
fuerit, multa tamen ad eam requirebantur:
Quod nempe Actor sua indicia contra Reum
probasset: cum tortura (cui purgatio equipara-
tur, ut Bald. d. t. de pac. ten. § 1. n. 27.) non,
sine legitimis & probatis indicijs infligatur.
Deinde quod nullatenus, ratione alia suam
innocentiam probare posset. III. Quod A-
ctor viam iudiciorum non elegisset. Porc. Inst.
de heredib. quæ ab intes. n. 9. videndi Dd. c. o-
lim de restit. spol. Ang. in disput. incip. Duo no-
biles, &c.

Audacior & insulsior secundus fuit pur-
gandi vsus, quod nimirum de aliquo delicto dif-
famatus, si à nouem ignitis vomeribus, per or-
dinem portatis, aut à candente & diuino, ut
Bald. d. t. § si rusticus ait, ferro, quod nuda ma-

nus pedisue vola presserat, non lederetur, absol-
nebatur, lesus damnabatur, c. Mennam c. con-
fuluisti. 2. q. 5. c. ex tuarum de purgat. c. fin. de
purg. vulg.

Eiusdem fecis mos tertius fuit, quando
Reus dextram aqua feruenti immitteret, eamq;
illasam retrahendo insontem se argueret. D. D.
dd. locis Landr. lib. 3. art. 21. in glossa, Lehenr
in gloss. art 40.

Quarta purgandi consuetudine, Reus a-
qua frigida imponebatur, qui si supernataret, ob-
iecti criminis insons: si mergeretur, convictus
habebatur.

Ex qua superstitionis origine eò prorupisse
audacia Celtas retulit Irenicus lib. 1. exeges.
germ, Vt adulterij paterni crimen, Rheno im-
positus infans, detegere crederetur: (ex suis
enim fonticulis ut fluvium deriuat, quis Satha-
nam satagere nescit?) Præter hos generales pur-
gandi ritus, & alij speciales erant, ut, ubi adul-
terij sugillatus hianti bouis anei fauci dextram
insereret, solennibus additis deprecationibus, ut,
si mæchus, inserta manus amputatione detegere-
tur. Sic Tucia vestalis incesti criminis suspi-
sionem, cribro, ex Tyberi aquam hauriendo, &
in edem Vestæ portando, diluit. Val. Max. lib.
3. c. 1.

Alia

*Alia ingentem nauim, quæ magna matris
Ide statuam aduexerat, & nulla remorum, ven-
torum fluminis, aut contorum vi, loco moueri po-
terat, filo serico sibi sequacem fecit.*

*Alia demum vel purgationis vel incan-
tationis species fuit, quando Achamenidis radi-
ces in pastillos digestas, interdum fontibus, cum
vino propinarentur. Sic enim de nocte per cru-
ciatus confessos memorant. Pristinam hanc
φραγμακείαυ redolet, quod Sprengerus, Inquisi-
tor Monachus contra Lamias, (ut ait) se usum
gloriat, quando aqua, sale, vel cera benedictis,
aut imagine crucifixi, ex cera, longitudine ream,
fœminam æquante, eiq₃ imposita, crimen explo-
rauit in Mall. part. 3. q. 15. & c. Huc spe-
ctant omnia incantationum genera, quæ conce-
ptorum verborum recitatione vel susurris, imò
vel mentione diuini nominis, characterum in-
scriptione, incisione vel gestione, rerum naturas
intendi, minui, mutariuè, astra cœlo detrabi,
procellas, grandines, terræ motus excitari, noua
corpora creari, aliaq₃ stupenda effici, tradide-
runt. Quibus nihil aliud venatus est Diabo-
lus, quàm diuinæ potentie, in creaturis suis ele-
uationem, & contemptum, ne nos in tantam eius
admirationem, quòd solo verbo cœlum, terramq₃
creauit, creatis suas quibusq₃ vires indidit, con-
seruat*

seruat & moderatur, rapiamur, quando suis, & tam leuibus adminiculis, similia quoque fieri videntur? Seu, ut Sathan plura φευδ' οδ' ινα σ-
κελξα vel oracula patefaciendo, frequentiore
idololatriam disseminaret; aut demum, ut innoxios hoc pacto in honoris, vitæ & fortunarum pertrahat exitium. Eò, quoque referantur cætera οἰωνοσκοπίας, ἱεροσκοπίας μαγείας, καὶ τῶν κλήρων genera, quæ hominum curiositas, & numina tentandi libido, à Cacodæmone imbibit, qua de re doctè & fusè Peuc. de diuinat. gener. & alij. Quarta purgationis speciei non absimilis est, cùm iuraturi, ea quæ iureiurando affirmare vellent tabulis inscripta, in fontem Paliscorum in Sicilia, ut refert Aristot. inijcerent, quæ si vera continebant, supernatabant, si falsa, mergebantur, & flamma exiliens periurum exurebat. Addatur & hoc, de Palicis crateribus qui ad Palicen, Siciliae urbem non arte, sed natura facti, fuisse scribuntur, de quibus statis temporibus, scintillantes flamma exiluerunt, vel aqua erupit, quæ insolitum ferbuit, per hos periuria explorari vsitatum fuit, tanta fide, ut præsentis pœnas, in periuros à Dijs irruere non dubitauerint, alijs vitam, alijs visum amittentibus.

OMNES

OMNES PURGATIONES
VULGARES, CONTRA
DEVM, NATURAM, ET
Legem, ideoq; prohibi-
tas esse.

CAP. III.

His itaq; modis in prima legum
scriptarum penuria suggeren-
te, & cooperante Diabolo, iniu-
rias inquirere causata fuit anti-
quitas, nec quidem ethnici solum,
sed & in primis Ecclesie rudimentis eos permise-
runt & usurparunt per plurimi Christianorum
principes. Excussis verò pedetentim paganico-
rum errorum reliquijs, in dies plus coruscanti-
bus Euangely radijs, hæc purgationes tentatione-
nè, uti diuina voluntati contrarie, à Iure Ca-
nonico, Ciuili, & Saxonico prohibite sunt gra-
uissimè. Quod DEO diuinisq; literis aduer-
sentur, vel ex eo patet, quod ab omni superstitione
abstinendum esse, sub censura seuerissima mo-
neant. Superstitio verò est omnis observatio
cuius effectus aliter, quam per rationem natura-
lem aut per diuinum miraculū, vel voluntatem
expectatur, Vt determinant Parisiens. Art. 3.
latiusq; prosequitur Arlesius in libello de Super-
stit. cap. 2.

Quod

Quod porro effectus hi ex natura non sequantur, sed ignem urere, grana deorsum vergere, vel Terebinthus intelligat; Ex diuino miraculo, seu voluntate sequi, quis dixerit? Cum in manifestam DEI tentationem vergant. c. monomachiam 2. q. 4. que ab ipso DEI filio interdicta, legitur Matth. & Luca 4. c. fin. de purg. vulg. dum quis habeat, quod rationabili consilio faciat, ut D. Augustinus c. queritur, 22. q. 2. & fabricante Diabolo, nata sit purgatio c. mennam. 2. q. 4. seu ut quidam, q. 5. Hec autem, cum simplicissima quondam vetustati incognita, sed versutissimo omnium malitiarum, conciliabulo & homicida perpetuo notissima essent, he purgandi & inquirendi consuetudines utriusque plausibiles, sacrosanctæ, & planè cœlestes fuerunt, ita ut per eas, infinitis hominum innocentissimorum victimis, isti, qui eas dictârat, magistro, sacrificatum sit sæpissimè. Si etenim id DEI institutio, Doctrina, seu instinctus fuisset, innocentium is, quippe, qui ad eum accedunt proximè, patronum egisse, credibile est; Sed cum ex Sathana Schola profluxerit, quis eum malis, ut sui similibus, fauisse potius, sine rubore pernegauerit? nam sicut etiam ethnici sua quæque numina, ijs propicia reddi putauerunt, à quibus colebantur; ita nos Christiani, DEVM bonorum adamantem, malorum aduersantem esse noui-

mus. Neq̄ mouet, quod iustus ille index **D E V S**
ex secretissima sua *δινγοιουσιαι*, eos interdum
quos amore maximo prosequitur dolore maximo
persequatur: cum id in beatitudinis perpetuæ
redundet augmentum, benè namq̄, odisse, sæpè
amare est; & benè amare, odisse, ut Isocrates
ait. Ea propter qui se intra metas **D E I** man-
datorum continuerit, scrupulosa suæ fortune cu-
riositate, illum, sine cuius voluntate, nec vel ca-
pillus decidit, irritare cauerit; quodq̄ in bo-
num sibi cooperentur omnia, pro indubitato &
certo habuerit. Velis (ut aiunt) versis, qui in
Sathane inuentis & dogmatibus se exercuerit,
pro mendacissimi mendacis, mendacio & impo-
stura verissimum æterni gaudij reportet dispen-
dium, atq̄ hanc quasi Sybillinam sibi constituat
Maximam; Doctorem seu Pedagogum suum
pro uno, uti apparebat, bono & vero, mille fal-
lacias & mala machinari. Siquidem & in hoc
à **D E O** discrepat, quod hic, si suis gratificetur,
in finem bonum; ille, si suos titillet, in peiorem
perpetuo tendat exitium.

Quæ si penitus quis rimetur, non admira-
bitur, si Dominus **D E V S** in huiusmodi institu-
ris & exercitijs, quæ à se aliena & prohibita, sed
à Diabolo exhibita & demonstrata sunt, conni-
sueat, ut ab eo, cui crediderunt, ludantur, ri-
dean-

deantur, & non secus naso, ut auriculis asini,
ducantur & suspendantur: Volenti & consen-
tienti iniuriam fieri leges negant L. cum dona-
tionis C. de transf.

Hinc est, quod amphibologicis & falsis ora-
culis Diabolum regna & urbes euertere, DEVS
suerit, cum Prisco illo seculo anxie gentes, vix
quicquam memorabile auspiciari, nisi prius per
augures, aruspices, extispices, aliosq; diuinato-
res, tentato numine, ausi fuerint. Nec id in
publicis tantum, sed in priuatis & domesticis
quoq; negotijs.

Quam hominum credulitatem amentiam,
& audaciam cum DEO ter odibilem esse Sa-
than cerneret, maiori eam semper propagandi
exarsit cupidine, ut non immeritum Tentatoris
nomen, κατ' ἔξοχὴν à Sacra Scriptura Docto-
ribus acceperit, eoq; is progressus sit audacia, ut,
ubi Salvatorem nostrum CHRISTVM tantis
pollere miraculis, quæ neq; à natura neq; Stygia
opera, se ab ipso natura Domino DEO proficisci
animaduerneret, eumq; propterea non vulgarem
DEI amicum conijceret, ad tanta necessitudinis
dissolutionem, unico hoc & solo tentationis usus
est cuneo: Ut nimirum CHRISTVS panem
è saxo faceret. Certum fore ratus, illum hac tra-
gula, quam innumerabilibus, virtute, doctrina,
genere,

genera, & potentia præcellentibus iniecerat, de-
ceptum ac illaqueatum iri.

Porro Diabolus hoc tam præsens omnium
supernorum donorum virus, sui hæc credulitas,
ne quâ patiatur naufragium, nunc rei eviden-
tia, ut, cum Accius augur, nouacula cotem di-
scinderet. Liu. lib. 1. Dec. 1. Val. Max. lib. 1.
c. 1. nunc pœnis inhibuit grauissimis. Sed quis
iis commiseretur? nam quem quis Doctorem
elegerit, eius ferulam patiatur necesse habet.

Viso iam, purgationes veterum ex eo, quòd
DEVS tentetur, abrogatas esse, parui insuper
faciendum, nec id est, quod nocentem absolueret,
& innocentem condemnare paria sint, L. pe. ff.
ad leg. Iul. repet. L. 1. L. 3. § item qui L. lege
Cornelia in princ. C. de Sicarijs. DEOQ; non
minus grata sit bonorum defensio, quàm malo-
rum supplicium: c. omnis qui. 7. q. 1. imò de
iniusta misericordia, quàm de iusta crudelitate,
rationem reddere satius sit, c. alligant. 26. q. 7.

In hac verò Demonis officina, cùm non ra-
rò acciderit, quod innocentes ita probati suc-
cumberent, & damnarentur, ut ait Innocent.
c. significantibus de purg. vulg. imò innocentes,
quibus Sathan infestissimus est, Tex. c. nulli 3.
q. 1. sæpius, quàm impij, facinorosi opprimeren-
tur; in iustam desuetudinem, ethnica hæ proba-

B

tiones

ziones abierunt. Cuius rei testimonia & exempla passim occurrunt: per aquam cribro portatam, in fontem incestus suam Tuciā existimat Valerius, nocentem tamen Plinius, eamque incantationis, seu, ut rectius dicatur, Diaboli colludentis ope id fecisse asserit, tit. de Diuinat. post prin. Peucerus. Magam quandam indubitatam, ut candens ferrum per tres passus manu nuda portaret condemnatam, per sex tulisse, & an per plures portaret, rogasse, refert Spreng. in malleo. part. 3. quest. 17. in fin. & c.

Idem in domesticis exemplis Phasma demon usurpat, cum κροκινωμαύτεια fures inquiruntur. Quae enim ex hac, tum inquirenti tum respondenti, & delato, exorta sint interdum pericula, exoticis & vicinis exemplis edocemur. Non minori faenore ἀλεκτρομαύτεια tradidit, quando nimirum alphabeti literis, per ordinem pulueri inscriptis, bina tritici grana imponebantur, & iis gallinaceus, certis adiurationibus, immittebatur, ut literae ab eo depastae, rem petitam significarent. Quod tentamentum cum Iamblichus instituisset, ut imperatoris Valentis successorem dimitteret, & gallinaceus ex literis θ. ε. ο. δ. grana legisset, quae de Theodoro, Theodosio, Theodocte, & alijs accipi possent, omnes hi ab
Impe-

Imperatore, insidiarum metu trucidati fuerunt. Vates mortem hausto veneno praeuertit. Has similesq; usuras, quin suis creditoribus, ultro sine quouis pacto, etiam inuitis, Diabolus praestet, quis dubitet? cum ipse DEVS eum mendacem & ab initio homicidam vocauerit? Ioan. 8. & c.

Quod porro haec purgationes à Ciuili iure interdictae non legantur, sunt qui asserant, ex § si rusticus de pace. ten. in vsib. feud. Cum tamen Imperatoria maiestas suas leges inuiolabiliter seruari praecipiat, quatenus canonum iuri non aduersentur, adeoq; semetipsam ei subiciat, Auth. de ecclesiast. tit. in princ. nec non, quoties de peccati fuga agitur, Iuri Canonico standum esse, communis sit opinio, gloss. DD. § haectenus, verb. generata Instit. de grad. cog. & c. Ecclesiastica prohibitioni imperatoriam parere consequens erit. Quamobrem dictam purgationem duelli, aperta L. 1. C. de gladiat. lib. 11. abrogatam, glossa, & dd. censuerunt. Cui etiam fundamento nisi sunt Saxones, qui omnes istas maiestatis diuinae tentationes, clarescente Dei verbo, deuouerunt, Landr. lib. 1. Art. 63. in gloss. germ. graphice in Art. 21. lib. 3. ibi gloss. in verb. Mit einem Wasserurs theil / Weichb. art. 35. & 41. Lehen. Art. 40. ibi gloss. & c.

*Iuris verò Pontificij prohibitio non solum
stricta est, c. 1. & toto tit. de purg. vulg. c. ex
tuarum de purg. canon. c. Mennam. c. consu-
luisti. c. monomachiam 2. q. 5. quidam, 4. Ve-
rum etiam sub censura ecclesiastica comminatio-
ne prefixa, Tex. c. fin. de purgat. vulg.*

ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΗΣΙΝ
VETERVM PURGATIO-
NVM SIMIAM, CONTRA
ius diuinum esse.

C A P. I I I I.

PX premissis itaq; meridiana luce
clarius resultat, quam longè gen-
tium, à diuina Voluntatis, Ra-
tionis naturalis, Sacrosanctæ iu-
stitiæ, & legitime consuetudinis
aberraret tramite, Plutonicà istà ὑποδ'μαυτέια de-
latas veneficij foemininas damnare (quis enim
purgare dixerit, cum nulla sic lota flammæ eui-
tauerit?)

Quanta sit religio DEVM, sine precepto
tentare, dum quis habeat, quod rationabiliter
agat, repetita probatione non indiget; ex supe-
rioribus nempe patet, quam grauitè omnes Ec-
clesiæ nostræ præsides, adeoq; caput ipsum DEI
filius,

filius, isti ipsi tentationum ἀρχιδιδασκάλω & patri Diabolo id inhibuerint. His accedit quod commenta omnia ad indagationem diuinae voluntatis, ex signis à Diabolo prefixis, aut sine mandato priuata auctoritate confictis, abducen-
tia, primo Decalogi præcepto vetentur: Non habebis Deos alienos coram me.

Quæ ratio si efficiat, quod omnia ex tispicia auguria, sacrificia, cæteraq; ignis, fumi, aquæ, aliarumq; rerum ἱεροσκοπία sint ἐδ' ἐλιγμοῦ τοῦ Θεῶ, quis Christiani nominis erit, qui, (nisi Sathanae inuentis & dogmatibus assentari ma-
lit) dicta ista hydromantie, siue diuini iudicij explorationi, quòd nempe Lamias, super aquas sustinendo, prodat, assentiri possit, ausitue? V-
trobiquè naturalis deficit ratio. Vtrobiquè id fa-
ciendi, præceptum deest. Vtrobiquè DEI velle & nolle iniussi tentamus. Rationis itaq; iden-
titas idem ius generabit.

Præterea cum solus DEVS, Natura Do-
minus in prima creatione singulis rebus creatis, suas certas vires, & certos agendi modos ad fi-
nem à se destinatum, indiderit, conseruet, adiu-
uet, intendat, remittat & prohibeat, uti vult; eas, alium in finem, quàm quò ordinatae sunt, di-
rigere, blasphemia & μαυτικὴ διαβολικὴ est,
ut opt. Penckerus de Diuinat. generibus fol. 17.

cap. 1. Vnde sicut hi, qui DEVM per exta,
boues, pisces, aut anes futura demonstraturum,
per ignem delicta proditurum existimauerunt,
diuina se pariter & humana reprehensionem expo-
suerunt: ita eandem hi notam effugere vix po-
terint, qui per aliud elementum aqua idem moli-
ri non erubescunt. Alijs elementa necessitati-
bus & vsib. non hisce &v̄s̄aiḡētōis prestigijs &
abusibus creata nouimus.

PURGATIONEM
PER AQV. FRIG. CONTRA
IUS, NATURÆ ESSE CVM RE-
futatione cuiusdam Anta-
gonistæ.

CAP. V.

DORRÒ quamuis contra Natu-
ra legem hanc superfluitationem
esse, quilibet mecum diceret, fuit
tamen ante annos pauculos, qui
in hoc Andabatico puluere, ma-
gistratibus quibusdam currentibus, calcar adde-
re, & Stygia huic purgationi pallium nouum
consuere studuit.

Hoc autem is argumento, quod naturaliter
(ut ait) Lamie superuacant, usus est.

Quem-

Quemadmodum lignum ob inclusum
aërem, inquit: ita Lamiae propter inclusum
corpori spiritum Diabolum supernatant.

*Cuius similitudinis forma, deinde materia,
lime exponenda venit.*

*Aristoteles, à cuius inuentis nec ipsa na-
tura dissentit. ut Beroald. scribit lib. 2. in aur.
as. Apulei, ubi rerum naturalium & superna-
turalium confusionem, absurditatibus fœcun-
dam cerneret, ea quæ μετὰ φύσιν καὶ sunt in spe-
cialem & distinctum reseruaui tractatum.
At Philosophus hic, cœlum terramq; miscet.
Quamuis enim Diabolum spiritum fatear:
aërem tamen elementarem esse, qualis trunco in-
est, vix physices perito persuaserit: hoc siqui-
dem pacto, eum, cum elementis, ac omnibus in-
de creatis interire necesse foret. Aliter id Bo-
dinus dixit, qui Spiritus ex quinta essentia
(suo more) opinatur lib. 1. cap. 1. in fine τῆς
δ' οὐνοῦ. Et alibi de Spirituum actionibus
loquens concludit. Necesse est (ait) ceruices
demittere, & tenuitatem ingenij nostri confiteri,
principiaq; naturæ negligamus, quoties Spiri-
tuum actiones & demonum societatem cum
Magis expendimus, &c. Is autem cornicum o-
culos configens res physicas metaphisicis con-
stringit. Sed θύσωνος ἀνδρανες omitto.*

*Materiam sui argumenti probat eo, quod
Diabolus Spiritus intret Sagas. Verum bonè
quo testimonio? An quia eas supernatare ex-
perientia magistra est? Non id, sed causam ex
natura medullis erutam expectamus. Ego verò
hunc ingressum, confusionem seu μετὰ μόρφοσις,
ut credam vix adducor. Si namq; forma in-
terna, vel anima rationalis, quæ hominem efficit
superuenienti Spiritui Diabolo cedit, aut ab eo
(quod blasphemum est dicere) mutatur iam non
homines, sed aut cadavera, seu humana corpo-
ra cum Spiritu infernali dicentur Lamie.*

*Præter hæc, posteaquam anima nostra, quæ
per corpus uniuersum transfusa est, non minus
spiritus sit, quam Diabolus, quod & Hippar-
chus Leucippus & Stoici non negauerunt, aut
certè aër, ut Anaximanes, Anaxagoras & Cyni-
ci asseruerunt, per nouam hanc rationem simi-
liter omnes viui supernataremus. Nisi ille mihi
rursus obijciat, quod Lamys iam duplices insint
Spiritus, & ob id leuiore. Risum teneatis a-
mici. Adde quod Principijs ipsis aduersetur,
quod Diabolo, leuitatis accidens adesse scribat:
non etenim ob leuitatem, sed virtutem & ἰσχύ
suam, vel aquarum fundo, vel superficie, terra-
rum abyssis, aut aëris celsissimo fastigio heret.
Dæmoniacos, item, qui ab obsidentibus Dæmo-
nibus*

nibus etiam ἑγχεσφουμαυτῆς dicuntur, & à mil-
libus interdum obsidentur, in quas Sathanam,
intrare sacra litera testantur, Matth. 18. Marc.
1. recenti hac causa submergi, nemo crediderit:
cum tamen experientia diuersum docuerit, cre-
briusq; n̄ exacta custodum diligentia inhi-
beret, ostenderet. Quid? Porcorum obsessorum gre-
gem nonne aquis suffocatum dicet?

De horum itaq; ingressu & obsessione, De
Sagarum deditioe mancipatione & consocia-
tione rectius dixerit. Ideoq; Quintum diuina-
tionis genus Hebrais Chober, seu ut Bodinus
vertit, associatum dicitur, eamq; consocia-
tionem in magorum conuentibus fieri scripsit
lib. 1. cap. 6. Δαίμονομαυ: Nec quicquam
est, quod idem ille hunc ingressum eo probare
moliatur, quod nunquam quicquam, à tempore
renunciationis boni, cogitent, aut faciant.
Age. n. si nihil boni cogitant, quodnam esset re-
sipiscencia & pœnitentia principium? Imò co-
gitationes resiliendi, & ὑποσπέψις interdum
obrepunt, quæ cum in opus prorumpunt, à Dia-
bolo prapediuntur, & blanditijs minis aut ver-
beribus retunduntur. Eiusdem est præcipitan-
tia, quod quicquam boni eas facere negat: ex
quarundam enim confessionibus acceptum est,
illas, non, nisi in eade sacra, tranquillitatem inter

diuina habuisse. Sed & , quo suam prauitatem
pallient, bonorum operum Diabolus, sæpè non
impedit exercitium, quod ipse fol. 5. fatetur.
Rectius itaq; Pedagogum ijs, nunc vocatum,
nunc non vocatum adesse, dixerit, ut & Bodi-
nus lib. 4. cap. 1. in princ. Sed priusquam
Philosophum ad Augustinum lib. 11. de Ciu. Dei.
Tomam. part. 1. q. 115. art. 5. in fine. Lombard.
lib. 2. dist. 8. E, sententiarum. Bedam. super
c. 5. Actor. aliosq; ei ex Diametro aduersan-
tes remittam, nouerit animam humanam quid-
dam esse medium inter Demones & Angelos,
latè Bodinus lib. 1. cap. & qui spreta mortali-
tate animam intelligentem, pietate & virtuti-
bus exercent, angelis eam adiungunt, talemq;
societatem cum ijs contrahere poterunt, qua eos
presentes sentiant, fugienda, sequendaq; eorum
suggestione persentiscant. Cuius rei exempla
de Saule, de Spiritu Moysis, Eliæ, Samuelis, &
aliorum passim extare legerit. Quò respexisse
Senecam Epistola 21. apparet, qui ait. Qua-
rendum est aliquid, quod indies non fit deterius.
Quid est illud? Animus, & hic rectus &
bonus. Quid aliud uoces hunc, nisi DEVM
in humano corpore hospitem. Hoc illud est,
quod puerilis Cato, aut quisquis autor est, (li-
cet Planudes eum non sit assecutus) uoluit. Sò
animus noster DEVS est, sit pura mente co-
lendus.

lendus. Hic, quis ambigat, animam per se manere quidem, sed ob virtutum actiones angelis bonis sociari. Ex aduerso, qui pietate tempta, in vitiorum se palestra exercuerit, dignum is olla repererit operculum, cum eius anima in diabolicam naturam transeat, quod citante Bodino Iamblichus etiam non ignorauit, lib. 3. cap. 32. Neue corporis hic, quod anima tantum vestimentum & vas est, ut Cicero 1. Tuscul. $\mu\epsilon\tau\alpha\mu\acute{o}\rho\phi\omicron\sigma\iota\upsilon$ quisquam ob hanc deditio- nem existimet; sed anima fit Diabolica, id est, Diaboli instinctu, suggestione & societa- te omnium vitiorum se coinquinat sordibus. Recte Lombard. d. lib. Sent. 2. Distinct. 8. Ut unis autem fascibus, quod aiunt rotum, complectar. Tam corpora eorum, qui bonis quam qui malis se angelis sociant, ex recens parta ratione nunquam siderent. Quod à rei veritate latissimè tamen exorbitat. Licet enim Sancti Clemens, Crispinus, & Crispinianus ex iussu Maxentij, lapide Molari appenso, sub- mergi non potuerint: plurimi tamen DEI Martyres Sanctissimi aquis iniecti, suffoca- ti leguntur. Et ut contradicendi dubi- tandine nulla restat occasio, omnium mago- rum princeps Eynopes precibus S. Ioannis in aquis submersus perijt: atq; summus quidem Magus Oddo Danus, qui sine nauigio pyratiam exer-

exercuisse, & naues quam plurimas in mari cepisse, demum victus, vnda suffocatus legitur, Olaus Magn. lib. 3., cap. 18. Wier. de præstig. lib. 2. cap. 4. Immota proinde manet regula, si foemina malificij delata hoc modo purgata supernatant, tam id $\nu\alpha\lambda\alpha\phi\upsilon\sigma\iota\mu\omicron\upsilon\gamma$ & non ex natura esse, quàm quod securis Helisei in aquarum haeserit superficie: in eo distare tamen, quod hoc DEI illud Diaboli sit negotium.

Ne autem (ut noui purgatoris epistolium latius percurram) physicis his subruerent tecta columnis, & totum eius balneum frigeret, autoritate veterum I.ctorum id fouere aggreditur, quos eius meminisse scripsit. Inficias quidem non eo, quosdam (quos ille veteres putat, cum tamen ambos seculum nostrum nouerit) purgationum mentionem fecisse; at talem, qualem Pilati fides apostolica.

Dambuderus enim hac ijs, quæ ab eo truncatim ad suæ sententiæ & purgationis confirmationem allegata sunt, immediatè subnectit, cap. 43. Prax. crim. Verùm, cum & istiusmodi purgationes nihil habeant humanitatis, sed tyrannico animo diabolicoq; instinctu inuentæ atq; excogitatæ, ad diuinæ potentiaë tentamenta rectè vergant. Ideò non temerè canonico iure prohibitæ sunt & abo-

& abolitæ, ne amplius iisdem uteremur,
&c. *Quibus cum ad palatum eius non face-*
rent, caluitium indixit. Cuiacium verò præ-
ceptorem meum, qui etiamnum superest, perpe-
ràm tum loco tum testimonio citauit, qui inueni-
tur tit. 1. in Comment. super lib. 1. Feud. Gerb.
nig. Is quidem non magia, sed omnium suspi-
cionum purgationem per aquam frigidam in u-
su fuisse dicit, addit tamen; ducto argumen-
to, nescio an bono, à potione illa, quam
stupri insimulati mulieribus dari iussit
Moyfes. Quæ cum ille trutinauerit, offende-
rit, eos, has purgationes generales & indifferen-
tes, non Lamiarum solum, & neutiquam ap-
probandas fuisse, expressè voluisse. En Cadme-
um victorem. Apocope porrò hac, si dolo malo
usus, laudem opinione minorem consecutus est.
Certè falsis allegationibus & legibus abrogatis, o-
lim qui uteretur, ei aqua & igni interdiceba-
tur, L. fin. ff. ad leg. Corn. de falsis, cui nunc
deportatio successit, L. 2. § constant ff. de pœ-
nis, & qui hoc pacto aquam & ignem introduce-
re studuisset, iisdem caruisset. Sed culpa & præ-
cipitantia eius factum verisimile est, postquam
in opusculi sui dubitatione, inuentione, lectione,
conscriptione & editione nouem solum miseros
dies sudauerit, & typographi tum hospitis sui o-
portunitas forsân inuitauerit, aut importunitas
extor-

extorserit. *Ut autem is animadvertat, quàm iniqua sit veterum purgationum per aquam frigidam, cum recenti hac nostra γυναικολόγου comparatio, primum advertat, illas ab ethnicis, eorum superstitione, aut diaboli suggestionem mediante, usurpatas; hanc à Christianis exerceri. Illas omnium promiscuè criminum aut iniquitatum; hanc specialiter Lamiarum esse. Illas non, nisi urgente necessitate; nulloq; innocentiam probandi restante medio, concessas: hanc ob suspicionem etiam leuissimam, pluribus & certissimis in iure vijs patentibus discerni. Ille interuentu Sacerdotis & precibus ad DEVM pro innocentis conseruatione premissis fiebant; Arg text. in c. sententiam, § fin. Ne cler. vel Monachi, &c. Hec Corybantium & furentium more, sine vlla DEI mentione peragitur. Ille innocentiam arguebant, si Reus contra naturam supernataret; hanc è contrario, eum damnat. Ille indici non poterant, nisi suspicionibus & indicijs ab Actore probatis, quandoquidem instar torture est purgatio. Bald. de pace ten. in princ. in vsib. feud. hac circa nullas probationes laborat. Et licet id in pugna seu duello Bald. statuatur; In alijs id purgationibus multò magis dici debet, cum illic contra hominem hic contra fata, naturam, adeoq; DEVM ipsum pugnetur. Deniq; in veterum purga-*

purgationibus ijs, qui succubuerunt, nec pro dam-
natis, nec pro absolutis, sed pro ijs, qui in torturis
moriuntur, habebantur: In hac purgatione
videt, ut fontes & conuicta reputantur. Sed
Solem facibus iuuare quid refert? Errare hu-
manum, perseuerare Diabolicum esse, ait Lu-
ciani Demonax, Dei verò, & Deorum proxi-
mi, errata corrigere, gloss. L. consentaneum C.
quom. & quando. Cauebit spero deinceps Philoso-
phus, & falcem in mensam propriam mittendo,
literariam (uti coepit) Rempubl. iuuabit, non
politicam turbabit.

DVPLICA CONTRA
NOVAM EIVSDEM PHISIO-
LOGIAM ET PRÆFRACTVM DI-
ctæ Epistolæ defendendæ
studium.

C A P. V I.

 ED ecce, dum hæc consilio Ho-
ratiano premerem obrepit eius-
dem in uberiori tamen verbo-
rum multitudine recens scri-
ptum, quod physiologiam bap-
tizat, quo hæresin suam per eamq; seductos
quosdam Iudices, ne fortè hi iuste syndicen-
tur, & illa iuste eleuetur, animo insuper
præfra-

præfracto palliare satagit. Magnam præ se
fert, ait Hieronymus, emendationis vitæ spem,
erroris proprii verecunda confessio. Sed agni-
tam veritatem nolle agnoscere, Spiritui Sancto
aduersarium est. Ab præstiterat modicum au-
thoritatis suæ facere naufragium, quam insontes
reos, imperitos magistratus & conscientiam pro-
prium in inenatabiles inducere Syllas & Syrtes.
Cæcutientibus nebulas effundere non fuit opus,
nam sic vulgus per se est, ait Cicero pro Roscio,
quod ex opinione multa, ex veritate pauca æsti-
met. Viderit, viderit, ne in se, aut suos, DE-
VM sententiæ huius, Malum consilium consulto-
ri pessimum, executorem aliquando seuerissi-
mum experiatur. Sed ad rem. In epistola For-
mam internam Sagarum mutari dixerat, ab
Euuichio & alyis monitus, cum ad vomitum re-
dire, & cum Stesichoro Palinodiam canere nolit,
in omnes se formas (rubro & albo, id est, inge-
nuitate & veritate exceptis) cum Chameleonte
vertit, uti Plinius lib. 8. cap. 33. Et demùm
per formam se intelligi velle ait formæ statum: &
per statum, accidens seu adiunctam conditio-
nem, quod ea nimirum in virtutibus & potentijs
mutetur. Verùm quid hoc ad pondus aut ad le-
uitatem corporis? Paulus ex tertio saluatur
naufragio, quo impij procul dubio perierunt.
Velis versis pijs interdum naufragio submergun-

dur, cum iniustissimi & nequissimi ad litus ap-
pellant, Sed quicquid sit leuitatem, tamen huius
supernatationis causam, ait, in lib. 2. quam-
cum Satanicam esse dixerat, iam & id ne re-
cantet, repetit quidem, sed tali condimento, quod
nempe ideò Sathanica sit, quod Sathan eam effi-
ciat, Quomodo? Sua leuitate attrahat, tollat,
retineat; Nil sibi quàm veritas constat. Qua
fronte quæso Satanam leuem esse dicit, qui acci-
dentis capax non est? Imò, si Sathan leuis, quid
hoc ad corpora Sagarum? Inesse dicis corpori-
bus; sed nonne quod ipse antea citas, de submer-
sis Gargasarenorum suibus, de alijs Demoniacis
obsessis, tibi reluctatur? Atqui manum (ais
cum Euiuichio) Sagis supponit, illasq; sustentat
ne sidant. Esto & hoc, Sed ubi hic tua leuitas
manet, cum neq; in Sathana sit, quippe qui po-
tentia & virtute suæ manus eas sustinet; neq; in
Sagis recumbat, quippe quæ, ne submergantur,
à Sathana sustolluntur? Certè ut in tuomet ope-
retur ingenio necesse est. Sed pergis, **DEVS**
Diabolo hanc potestatem concedit, contra Sa-
gas. Vnde probas? Non verisimile imò impossibile
est, ais, quod insontes Diabolus possit submerge-
re (ex errore, id, cum sustinere dicere volebas)
quia contrarium hoc esset **DEO** iudicium, ut
insontes periclitarentur, ob ea quæ non commi-
sissent. Ah Scriboni. Hic te nudum exhi-

C

bes.

bes. Dilectionis diuinae signa sunt martyria,
cruces, castigationes, persecutiones, c. nulli.
3. q. 1. & c.

Sed heus, quid concludit, DEVS potest suo
medio Sagas proderet? Sic est quidem, & idem,
te in truncum mutare potest: sed an faciat?
An concedat? Imò DEVS prohibuit huius-
modi tentamenta, uti sup. & inf. dixi. In pro-
hibitorijs autem & illicitis dolus semper presu-
mitur, L. 1. C. unde vi. Et quot innocentes in
extremo bonorum, honorum, vite, & sanguinis
lapsi, & sublatis sunt periculo? Ab quò super-
bia & arrogantia possessum non pertrahit, Ex-
perientiam appellas, At sub iudice, ut vides, lis
est, imò sententia lata, & iam olim publicata,
quod hæc experientia tua fallax, Diabolica &
sub excommunicationis pœna interdicta sit, sicut
infra legeris.

Porro Homerianæ Odyssee Proteus lib. Δ.
in aliam se formam mutat, & rationem super-
natationis, aquæ asscribit, dum sic argumenta-
tur.

Per aquam Baptismi in municipium
Christianorum recipimur. Idem munipio
huic renunciantes, aqua respuit? Quare? in-
sto Dei iudicio, & per antipathiam aquæ cum Sa-
gis. Hic antiquum obtinet, alterum namq; Theo-
logicum est, alterum Physicum. Sed quis DEO
consi-

consiliarius? Quid prohibet, ait, quod illud signum esse possit dissoluti fœderis? Esto posset & potest esse; sed prohibitum, Neq; à posse ad esse consequentiam valere triviales discunt. Sed de hoc paulò post. Hanc autem rationem omnium optimam censes, ut si omnes liquecant, hæc subsistere possit? Væ certè tum alijs, Theologos conuocas: ij profectò pessimè te mulcābunt. Iuristas compellas: at quàm in eorum officinam illotus & insulsus irrueris, animadvertente. Physici & Medici de antipathijs naturalibus facile, sed de Theologophysicis tuis vix quicquam boni iudicabunt.

Cum autem cautè & religiosè tecum agendum sit, ne tuæ opinionis & phantasie contradictorem, eiusdem quo Wicrum. sigilles criminis, intellige, nullum me Sagas nefandæ Sagarum scelera defendendi tenere studium, quippe quæ me extremo vitæ, famæ, fortunarumq; omnium exposuerant periculo, & ex qua fece intra decendium quandam flammis adiudicavi; Sed ut à Diabolo fabricatam, ut textus ait, & à te politam purgationem, hebetem, retundam, & perpetuæ rubigini mancipem, CHRISTIANOSq; magistratus, qui Bodini & tuo instinctu à Iuris & legum orbita auocantur, dum eadem fauce inclamatis, in tam horrendo crimine nihil necesse religiosè hæerere quemquam

regulis procedendi. Item ille suo Boduoviciis, libro 4. scribat. Qui iuris ordinem & forenses formulas hinc obseruet, ius diuinum & humanum planè peruertet, (vox veri Abaddon) ad rationis & iuris scripti gyrum reducam, aut remittam. Immane scelus immani expiatur supplicio. At quia non omnis, qui accusatur, criminofus est, sed qui conuincitur, c. fin. 15. q. 1. & licitum sit quidem in puniendo enormia, non in procedendo, regulas iuris transgredi Hippol. in pract. § diligenter n. 174. & c. Audi, intellige, & iudica, ac inquisitionem, iusto instituas tramite, ne iusto premio insontes aut iusta pœna nocentes careant.

ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΖΙΝ
CONTRA IUS CANONICVM ESSE.

CAP. VII.

 ÆTERVM tentatio seu purgatio hæc quàm obstinatam cum DEI voluntate, ac nature lege pugnam exerceat, ex superioribus liquet, oportunum nunc esset, ut quanto eam odio Iuris scripti censura persequatur,

quatur, perstringeretur. Verùm cum de omni-
um purgationum impietate & iniustitia supe-
rius generatim dictum sit, atq; nihil excipiat,
qui omne dicit L. Iulianum de legat. 3. l. à procu-
ratore C. mandat. λακονίλειν hic quàm πλεονέ-
λειν malo. Præter uniuersalem autem eam iu-
ris execrationem, specialem inquirens, textum
in c. ex tuarum de purgat. Can. habet, ubi Pon-
tifex præbyterum h. homicidij suspicionem per
aquam frigidam, qua se purgauerat non abluif-
se, sed ista quasi infecta, canonicè eum purgan-
dum rescribit. Gynecomastix ille Ioan Bodinus
in opere quodam, cui meritum titulum Δοιμο-
νομανίας præfixit, (quippe quod sanguine po-
tius foemininarum, quàm atramento scriptum
est, & ultra triginta tres in libro quarto regulas
sub Lamiarum nomine aduersus mulieres pepe-
rit, quas latrante Cerbero, furente Thysiphone,
decernente Plutone, publicante Ate, & Diris o-
mnibus, concepisse apparet) eo licentia nunquam
prorupit, ut γυνιακολδσιγ hanc approbandam,
sed ex diuerso, cer Diaboli institutum, & ipsius
magie officinam deuitandam censuerit. In
hanc enim sententiam lib. 4. in fine ferè scripsit,
Omnia contra maleficas tentanda sunt,
dummodò id non fiat, quod quædam ger-
manicæ Ciuitates in usu habent, quæ Sagas
aquæ frigidaë imponunt, vt, an intentati

crimini reæ sint, nec ne explorent: hoc namq; pacto (inquit) iudicia, quæ Sancta esse oportet, in Scholam magiæ Diabolus commutat, &c.

ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΩΝ
CONTRA IVSTAM
CONSUEVDINEM
esse.

CAP. VIII.

DEMVM purgatio hac, sicut Dei præcepto, Naturæ, Canonico, Ciuili & Saxonico iuri contrariam esse demonstratum est: ita nulla legitima consuetudine corroborari poterit. Quamuis in hac arena andagonistas non de fore sciam, qui eius experimenti (ut illorum verbo utar) se non primos esse, sed à maioribus ante secula id usurpatum fuisse depredicant: Iis tamen hoc primo responderim, quod alibi Plinius, Inuenio, inquit, apud sapientes honestissimum esse maiorum vestigia sequi, si modò recto itinere præcesserint, c. prima Salus 25. q. 1. Non omnia prædecessorum nostrorum dicta ac facta calculo, sed sæpenumerò lima & unguibus digna sunt, Beati & felices essemus,

essemus, si antiquorum vita Lesbia nobis instar
regula foret. Sed eheu tam politica quam Eccle-
siastica gemit Respub. quam varijs & enormibus
veterum abusibus, ob autoritatem, vel ob multi-
tudinem tradentium, supplantati, & irretiti ia-
ceamus, non animadvertentes, unde illis prima
eorum scaturigo promanauerit. Permulta sunt,
quæ eius ætatis infantia & simplicitati in Politi-
cis ascribenda excusandaq; erunt, corrigenda
tamen: frustraneum namq; omne foret studium,
si prioribus meliora inuenire non liceret. Perplu-
rima item in DE ecclesiam irrepservunt scisma-
ta, quæ antecessoribus nostris tum ethnicis à Dia-
bolo propinata, nobis imbibenda per manus qua-
si porrecta fuerunt, quæ nos quotidie, pro Nectare
diuino (proh dolor) inebriant, & Chimere in-
star, virginali facie blandiuntur, scorpionis ta-
men cauda immedicabili nos vulnere sauciant.
Eius mali exempla etiam in hoc puluere nostro in
promptu extant.

Nemo non Christianorum est, qui veterum
Ægyptiorum & Græcorum impias ac supersti-
tiosas incantationes, auguria, aruspicias, diui-
nationes, & id genus alia, non excretur ac dam-
net. At quot sunt etiam inter Religionis renata
presides, qui si inusitato, seu Empyricis incognito
morbo corripiantur, pecudū luem, segetū calami-
tatem, seu aliā δ' usuxiaꝝ experiantur, fascinum

id esse non indicent; diuinatores adducant; aurorem sciscitentur; & malum benedictionibus (maledictionibus dixerim) furtiuis susurris, characterum inscriptionibus, aut ingestionibus propulsari non cupiant? Et quotusquisq; est, qui priscam ethnicorum $\mu\alpha\gamma\acute{\iota}\alpha\chi\eta$ hic reedificari aut conseruari persentiscat? c. 1. 2. 3. c. non liceat 25. q. & c.

Porro ethnicorum extispicines deuouemus, utpote, quæ DEVM suorum consiliorum secreta bouum & vitulorum extis demandasse, eiusq; iudicium his explorandum tradiderunt. Sed Christianorum non pauci sunt extispices, qui dum effascinatorum (ut putant) pecudum luem amouere, vel maleficam prodigestiunt, demortui animalis cor prunis torrent; quò, in actu hoc superuenientem aniculam autorem cognoscant. Quis hic Diaboli operarium probissimarum etiam annum representatione, aut interuentu, mercedis loco interdum ludi non dixerit?

Auguria veterum reprehendimus, at sunt qui garrientes picas, aduentum conuiuiarum etiam dum millibus distantium prænunciare credant; emanentes hirundines, cuiusdam domestici eo anno obitum: gallinas cantantes; infortunium: coruos aut noctuas circa tectum insolentes; mox futuram inhabitantis necem, significare

ficare existiment. Hematomantian detesta-
mur, sed anne permulti sint, qui quorundam
verbulorum mussitatione sanguinem sisti autu-
mant, non secus, ut Vlissi sanguinem verbis re-
strictum Homerus narrat? Quis ex hac fece
profluxisse dubitet, quod infiniti ex vulgo, ipso
Festo Iohannis Baptiste, eius cruorem (ut aiunt)
in terris passim fodiendo perquirant, & ne an-
no sequenti à Sagis fascinentur, vestimentis re-
ligiosè inungunt. Quem rubicundum terra
succum siue natura generet, siue Sathan super-
stitiosis subyciat, nihil moror, dum id reuera
constet, quod nulla probabili ratione aut autori-
tate perficiatur. Vti nec illud, quod stupidis
hinc inde rusticis in more est, qui ne pecus à Sa-
gis ledatur, maētatorum boum cruore parietes
aspergunt. In quem finem quoq; S. S. Philippi
& Iacobi festo ex indubita veterum δ'εὐδ'γο-
μαὐτ'ιᾶ ramos orni stercorarijs insigunt, ut scili-
cet eo anno à fascinis Sagarum tuti reddantur.
Somniorum observationem antiquissimam es-
se, ijsq; rei futura certitudinem sapè prænnotatam
non ignoramus. Verùm cum ea non solùm na-
turalia & Diuina. Vt Macrob. in som. scrip.
aut δαίμονιόπειπτα sint, ut Peucr. Postre-
maq; huius speciei quedam σημαυλιὰ seu signi-
ficatiua quedam ἄσημαυτᾶ dicantur, quæ stru-
untur à Diabolo ad ludificandos ipsi man-

cipatos ministros, vt cum veneficæ somni-
ant, se in cœlum euehi, & ad conspectum
beatorum Angelorum & hominum addu-
ci, aut versari in ornatis atrijs, & comple-
xu frui amatorum, aut accumbere mensis,
quæ refertæ sunt exquisitè paratis epulis,
aut expleri sese, atq; efferri sentiunt falsa
lætitia ex rerum appetitarum, sicuti Peucer.
αὐτολέξῃ scripsit, d. lib. cap. de Diuinat. ex so-
mno. post prin atq; uti Tex. apertus Iuris, can. in
c. episc. 26. q. 5. Ne proinde (inquam) Diabolis se
somnia immiscendo pijs etiam ludificaretur, à
DEO conseruatore nostro, ne somnijs moueamur,
seuerè prohibitum nouimus. Veruntamen anti-
quorum superstitiones damnatas & euulsas, non
autem eradicatedas comperimus.

Quidam enim nostrum sunt, qui licet sua
somnia in vniuersum anxie non ruminent aut
obseruent. De nuptijs interim somniantes, fu-
nus; de piscibus infortunium: de pecunijs da-
mnum subuerentur, Cuius rei impietatem libel-
lus quidam publicus stabiliiit.

Hydromantiam execramur, eò quod DEI
iudicium per aquæ elementum tentetur. At,
quid aliud prædicto balneo satagimus, quàm quod
diuinam voluntatem exploremus, an ream ma-
lefici accusare velit, nec ne? Inenarrabilem au-
tem Demonis imposturam hic deprehendere lice-
bit.

bit, qui, postquam ethnicos hoc pacto induxisset,
ut sidentem reum, superfluitantem insontem esti-
marent, neq³ is inscius esset, istam priscorum pur-
gationem Christianis odibilem fore: in aliam se
Proteus formam transmutat: atq³, quò ab illa
distare videretur, nunc folio conuerso sidentem,
insontem; & superfluitantem Reum persuasit.
Vab τὸ μῦθος ἔχου ludibria, qui per deceptos
homines alios decipere quotidie gestit, ut perdi-
tionis suæ eos faciat participes, Tex. c. qui sine
Saluatore, 25. q. 2. Ecce veteris gentilismi
reliquias, quas si ob id venerandas & sustinendas
censemus, quod ab alijs exerceantur, aut recentia
non sint: iam omnibus herclè oraculis (quorum
etiam initium nescitur, Peuc. de orac. sub fine.)
imò omnibus in orbe abusib. & vitijs emplastrum
lineremus. Verissimū germani terunt adagium,
Hundert Jahr vnrecht / ist niemals recht / Con-
suetudinis vsusq³ longæui non vilis est autoritas,
Verum non vsq³ adeò valitura momento, ut aut
rationem vincat, aut legem scriptam. Cum verò
nec sacris Canonibus nec humanis legibus obuia-
re monstratur, inconcussa seruabitur, Tex. c. con-
suetudinis ii. dist. L. 2. C. q. sit long. cons. Scitè
Senec. lib. de vita beata scripsit: Nihil magis præ-
standum esse, ne pecorum ritu sequamur antece-
dentiū gregem pergentes, non quò eundum, sed
quò itur. Veruntamen perpendentes quod seruus,
quis

qui agnitam DEI voluntatem non exequitur,
multis plagis sit vapulaturus, eiusmodi obiecto
superfedeant.

DE OBJECTIONVM ET PROCESSV QVORVN- DAM REFVTATIO- nibus.

CAP. IX.

SUNT præterea qui autument.
Postquam Lame baptismo, qui
mediante aqua perficitur, &
Christiane religionis ostium est,
renunciauerunt, per idem aqua
Elementum eas à DEO proditum iri, & ob id
supernatare, Quibus respondeo, Primum.
Hanc coniecturam, cum neq; ex natura, neq; ex
DEI præcepto resultet, supersticiosam & prohi-
bitam esse. Deindè, ut ut res sit, DEVM ta-
men sine mandato tentari. Tertiò, Turcorum
Mammoluce, seu ex Christianis Apostata, item
Anabaptista & Iudei relapsi, qui baptismati ac-
cepto, Deo DEIQ; Filio, ex professo renunciant,
hoc potissimum signo manifestarentur.

Præterea fœdus cum DEO in baptismo
percussum non statim peccatis rumpitur, alioqui
necesse

necesse foret, pœnitentibus baptismum iterare,
Sed id prohibitum: quia, uti DEVS immuta-
bilis ita eius donationes, promissiones, & fœdera
firma, fixa & immutabilia sunt, dummodo
pœnitentibus? *VVesenb. in C. ne sanctum
baptis. iteretur num. 2.* Sed coniectura hæc
uti recens est, ita falsissimam nouimus. *Quar-
tò, Indicia & coniectura in criminalibus secun-
dum ius, & ab eodem approbata, non expressè
damnata, atq; quod Diabolica sint, prohibita
erunt. Bertach. in Reperto. verb. Iudicium,
n. 10. per Bald. L. cum citra C. de iure dot.*

Atqui (purgatores replicant) Magistra-
tus hoc experimentum non indiciorum loco ha-
bet, sed ad pudefaciendas Sagas utitur, ut con-
scientia propria confuse & quasi conuictæ,
tanto facilius & spontè interdum confiteantur.
Hi id sibi responsi accipiant.

Res gemitu & lachrimis est dignissima,
quod eam hominum fecem Christianismus alat,
quæ DEO & cœlestis vite fiducia postpositis, à
crudelissimo seduci, se patiatur Diabolo, cui
ut Eurip. in Belleroph. ait, $\mu\acute{\nu}\epsilon\ \phi\upsilon\nu\alpha\iota\ \kappa\epsilon\acute{\rho}\alpha\tau\iota\sigma\omicron\upsilon\gamma$
foret. E regione pariter dolendum, foret si iste
cruentus, & ad hominum lanienam perpetuis
riictibus anhelans Draco, Iustitiæ præfectos, Deo
conuiuente, adeò effascinaret, ut in commissum
gregem

gregem quasi frenis exuti, sub functionis publicæ
pallio punctim & cæsim irruerent, atq; infallibi-
libus Iuris scripti scipionibus abiectis, inclina-
tioni naturali (ut aiunt) & ductui phantasiæ
propriæ confidentes, innocentissimorum quorumq;
cædis, profligationis, ac perditionis, se reos face-
rent, Certum accusationis modum uti DEVS &
scriptæ leges præfixerunt: ita defensionis viam,
ante vllum actum iudiciarium, qui grauamen
irreparabile importat, aperuerunt, nec quidquã,
sine defensione præuia, quam neq; DEVS ipsi ne-
garet Diabolo (Rota decis. 15. de procur. Cepol.
cons. 10. n. 5.) attentari, strictissimè prohibuerunt
L. si non defendantur ff. de pœnis L. 1. § fin. L.
vnius § cogniturum ff. de quest. & c. In sui
verò defensione si Reus succumberet, iam ulterio-
ra primum decernenda esse sanciuerunt. Hip-
pol. consil. 12. vol. 1. Bart. L. fin. ff. Salic. L. fin. C.
de quest. etc. Præterea omnium est I. Ctorum
communissima, & nunquam conuulsa sen-
tentia, ex iisdem indicijs Reum nunquam,
nisi semel torquendum, quod totum mun-
dum seruare, ait Boër. decis. 16. & num. 12.
Gramm. decis. 8. n. 8. Cepol. cons. crim. 32. etc. Nisi
certè vrgentissima & irrefragabilia fuissent
indicia priora: aut noua, à primis, specie &
substantia differentia, ijsq; fortiora super-
uenirent. Quibus casibus semel sed ulterius
nun-

nunquam, vltcrius nunquam quaestionē re-
peti posse omnes, Dd. vnanimiter tenent
Zilet. consil. 75. n. 30. lib. 6. c. Sed tuum, mi an-
tagonista processum exactiori bilance trutinans
responde, An delata mulieres à focis & domib. ad
hoc balneum protinus abripiantur? lota ad tri-
stissimum & verè Creticum Labyrinthum abdu-
cantur? Et carnificum Lanienis dictum factum
subijciantur? Qua tortura si nihil mali confessæ
defungantur, anne iteratò tertio, quarto: imò di-
cere mens horret, septimò, octauò, & tantisper
dū rogata confiteantur, confessæ perseuerent, tor-
queantur? aut vine fidibus discerptæ à Diabolo
πρωχιλισμου passæ dicantur? Atq; hæc sine ulli-
us defensione omnia? Huiusmodi πρωτοτύποις
captiua, iam edocta, & tot tormentorum mortes
sibi obeundas haud ignara, an mirum quemquã
habet, si vnã necem pro pluribus seligat? Et licet
Scenolæ similis salebras, et olim ad colum acumie
auditas historias à se perpetratas fateatur? Hunc
metū tremorem et mœrorem, qui pudorem duntaxat,
esse iudicat, eundem meretur. Atheus si detur
pudoris id loco esse, Des mea veniã quaestiuncula,
Quid si vxorē matrem sororem aut filiam tuã in-
nocentissimè à schola Diaboli delatã in totius ci-
uitatis ore, à carnificib. abripi, trahi, ligi, deuesti-
ri, et aquis suis probari seu purgari videres, siden-
tem tamē, tibi vltro à Magistratu restui, an eandē
quam

quam nunc cantilenam occineres? Recollige te,
ne quod alij interis, tuis olim sit exedendum.

Sed rursus obijciunt. Si **DEVS** magistratum Sathanae suisq; dogmatibus & ritibus hoc modo execari concederet, innocentes tamen personas ita pessundari vix pateretur. Respondeo.

Diuinorum consiliorum secreta rimari mihi sit religio, Innumera Martyrum beatorum extant testimonia, quorum innocentiam coram tyrannis & mundo, passus est obscurari, ut cum martyrij corona perpetuò coruscarent. Poterant profectò **Dij** immortales, ait **Valer. Max.** de **M. Attilio Regulo**, efferatam mitigare sauitiam: cæterum, quo clarior esset Attilij gloria Carthaginenses moribus suis uti passi sunt, tertio punico bello religiosissimi spiritus tam crudeliter vexati, Urbis eorum interitu, iusta exaturi pericula, lib. 1. cap. 1. in fin. Aut eò superstitionis interdum prolabuntur **Rei**, ut à diuino concessæ defensionis iudicio ad hoc **Caco-dæmonis** appellent ludibrium, & supernatationi huic infœlicem & impiam fidem ad eò tenaciter adhibeant, quàm indices & agonothetæ ipsi. Mirum igitur non est, si medijs licitis ac **DEO** ipso relictis, Sathanae crediderunt, eiq; salutem & innocentiam suam tutandam obtulerunt, ab eodem illudantur & decipiantur, omnemq; fu-
ture

tura contradictionis frugifera sibi ansam ipsi
præcidant.

Experientiam deniq; sunt qui prætexant,
cuius ratio licet exactè sciri non possit, interea
tamen veram esse: non secus ut hominis occisi
manum etiam pumice aridiorem, ab homicida
contactam, sanguinem stillare comperimus;
cuius causa etsi nos fugiat, cedis tamen infalli-
bile generat indicium. Et reliqua.

Respond.

Infinita sunt in rerum Natura paradoxa,
quorum effectus certus, causas incertas fateor,
quæ tamen ex sympathijs & antipathijs, aut ex
constellationibus seu influxionibus progigni cre-
duntur. Smaragdus epilepticum si sanat, nito-
rem retinet; morbum si superare nequit, rumpi-
tur. Veneris impatiens Saphirus. Magnes
ferrum attrahit, allio oblitus, respuit. Leo gal-
lum, eius cantum Aquila perhorrescit, Penne A-
quilinæ alias denorant. Ruta ad ficum consi-
ta, latius provenit & ficum fœcundat. Bras-
sica vitibus inimica. Echenëis nauem remis
& velis concitatam sistit. Insanus elephas ariete
conspetto mansuescit. Taurus etiam ferocissi-
mus ad ficum ligatus, mitescit. Equus in lupi
vestigio, obstupescit; eius cor præsepi alligarum
pecudes famere; intestina fumata non trans-
gredi

D

gredi

gredi faciunt. Quod πάλῃ ὅτι in inani-
mis & brutis, ita in hominibus ipsis deprehen-
ditur. Meminit libellus quidam Francicus,
cui Titulus Histoires prodigienses Hispani cu-
iusdam, qui postquam Imperatori in solenni
processione pratergredienti vulnus influxisset,
nunquam antea a se viso, à satellitibus captus
& causam facinoris rogatus esset, nullam a-
liam respondit, quam quod naturali contra eum
flagraret inimicitia. Sed hæc omnia (in-
quam) nature limitibus concluduntur, ad quos
sive hanc ἀιμωργέειν, sive ad testimonium di-
vine indignationis & sanguinis innocentis in-
clamationem Apocal. 9. referas, per me licue-
rit. Nostra verò purgatio naturam transcen-
dit, & vel κατὰ φύσιν aut μετὰ φύσιν,
aut si manis plutonicam fallacissimam & fal-
sissimam esse, supra demonstravi. Postremo
(ut ad colophonem vergat oratio) si sacras
voluamus literas, nulla de re, quam de γυναι-
κόλοισι ὅτι istius vel approbatione vel enco-
mio, altius est silentium. Si prophanas; nul-
lam eius originem, causam, exercitium aut
similitudinem legeris, excepto, quod de palu-
de Iunonis non procul ab Epidamno Laconum
oppido memorant historiae. Sicut enim placen-
ta frumentacea ei iniecta, si submergerentur,
prospera: si innatantes non admisisset, & velut
unda

vnda indignata reiecisset, tristia portendi ex-
perientia docuerat. Ita frumentacia hæ cor-
porum anilium masse, si superenatant, tri-
stissimam & amarissimam necem: si submer-
gantur latissimam honoris & vitæ re-
demptionem eis presagiri
certum est.

*

D 2

SEÐ

SED RELI-
CTO MISERARVM
LAMIARVM, VT VOCANT,
PURGATORIO PARADISVS EARVM
tentandus est, vt, quid, deliciarum & vo-
luptatis, pro tanta ignominia, cruciatu, &
pœnis habuerint, ex aduerso non igno-
remus, & de grandi istarum
anuum poten-
tia.

CAPVT PRIMVM.

NAM esse omnium & su-
premam causam DEVM
à qua reliqua omnes, vt se-
cundaria dependent, etiam
Ethnicorum quosdam non
ignorasse, res est vulgatissi-
ma: que, vt, totius uni-
uersi creatrix, ita conseruatrix, & reatrix liber-
rima, sine cuius factò, concessione vel scientia,
nihil ab elementis aut inanimis, ab hominibus
aut brutis, ab angelis aut Demonibus fieri pote-
rit: nam nihil in immensa hac fit Republica,
ait Augustinus, quin proficiscatur ab intelligibi-
li, & scibili illa DEI aula, de ciuit. Dei. lib. 7.
cap.

cap. 35. & de Trin. lib. 3. cap. 6. Lombard. lib.
2. sentent. Dist. 7. in fin. Et ut hanc indefes-
sam sui patris curam ipse DEI Filius nobis te-
statam faceret, ne passerulum quidem, sine eius
voluntate in terram decidere, ipse edocuit.
Matth. 10. Pro nobis autem quod maiorem ge-
rat sollicitudinem, sexcenta sunt sacrarum lite-
rarum exempla & testimonia. Non etenim vi-
ta nostra temeraria est, sed diuina dispositioni &
gubernationi subiecta, ut idem August. Meditat.
cap. 28. scripsit. Neq; nostrae vitae protector.
Psalm. 26. qui Israël custodit, vel dormitabit
vel dormiet, Psalm. 120. Sed equalis ei cura est
de omnibus Sap. 6. & intelligit omnia opera ho-
minum, respicitq; de excelsis Sanctuario suo, su-
per omnes, qui habitant terram, Psalm. 32.
Quibus tam bona quam mala, tam mortem
quam vitam dispensat. Esaiæ 45. Ecclesiast. 11.
adeo ut ijs, nec vel capillus inuito patre caelesti
decidat, qui numerati sunt, Matth. 10. Quod
ipsum neq; ethnicus ille Homericus ignorauit,
qui Helenam suam Telemachum his verbis con-
solantem introducit, Odys. Δ.

ἄλλοτ' ἐπ' ἄλλω

Σεῦς ἀγαθόν τε κακόν τε δίδοι, δύνασθ' γὰρ
ἅπαντα.

Quae cum ita esse, sine hesitatione Christia-
ni credimus quis minimum sibi; ab homine vel

Angelo, sine DEI concessione fieri posse dixerit? Quantumvis magna quidem sit istius Behemoth, nulliq; in terris equanda potentia, Iob. 41. nec non tam vehemens nocendi libido, ut, si ea priuetur, poenam sibi esse ducat; à DEO tamen & angelis suis, ne ultra praescriptam metam grassetur, restricta est, & cohibita c. sciscitaris 7. quæst. fin. c. nec mirum 26. quæst. 5. Clem. 1. ibi Card. De poenis Chrisos. lib. 1. supra Matth. citat. Saur cap. 1. von Hexen, Molitoris in Dialog. von Hexen, &c. cap. 9. 10. Vnde nec minimam calamitatem Iobo, sine speciali DEI venia inferre, neq; vel scropham ingredi potuit. Matth. 8. Marc. 5. Luc. 8. pulchrè Chrisost. De patientia Iob. Homil. 3 atq; ut Regem Nabuchodonosor in corpore affligat, DEVS concedit, in anima prohibet: qui, si sine freno esset, neminem hominum uno momento viuere, vel pacem habere sineret, Peuc. d. Diuinat. gen. Tit.

Ex quibus resultat, impium & Maiestatis diuinae laesa crimen esse, si creatura, quod creatoris esse ascribendo, Sathanam, damna, tempestates, grandines, tonitrua, calamitates, incendia, ruinas, naufragia, mutilationes, agritudines, morbos & mortem, per instrumenta & mancipia sua lamias, nimirum, causare, excitare immittere, res creatas transformare, aliaq; stupenda posse

posse statuamus. Canes hoc pacto iracundos imi-
tamur, qui saxum, quo petebantur, morsibus ul-
ciscuntur. Si aduersitatibus premeris, ô Homo,
non effascinata anicula commurmurationes, non
eius preceptor & deceptor Diabolus, sed tua te
peccata fatigant, quæ DEVM, ut varijs erum-
narum, & infortuniorum modis, ad punitionem
traharis; aut ad vitæ correctionem exciteris, in-
uitauerunt & commouerunt, itaq; morbo alius
perpetuo, ait Chrysoſt. lib. 1. De prouid. Dei sub fi.
alius inopia, alius vi & inuidia premitur.

Neg; Delphicum hæc, sed cœleste præſagit
oraculum, quod ut grauitè, ita ſapiffima nobis
indormientibus inſclamat. Si mandata DEI
tui præuaricatus fueris, eris maledictus in hor-
reo, in agris, in iumentis, in filiis, & c. ſcabiè &
pruriginè inſanabili, cæcitate & amentia, pla-
giſq; quæ non ſcriptæ ſunt, percutieris, & c.
Deuter. 23. Leuit. 26.

Ea propter DEVS, dat Angelis poteſtatem
nocere terræ, Apocalip. 9. & facit Sathanam ut
perdat, deſtruat, euertat. Eſaia 54. DEVS
inquam, poſuit pluuias eorum grandinè,
ignem comburentem in terra ipſorum. Et
percuffit vineas eorum, & contriuit omne
lignum & fœnum eorum, Dixit & venit
locuſta & bruchus, cui non eſt numerus.

Psalm. 120. Propter peccata, clamitant Propheta, veniunt siccitates, Levit. 26. Ioël 1. Amos 4. Agg. 1. & 2. Zachar. 10. In ethnicorum cathedris personat, tam in Lyceo Aristoteles, quam in Stoa Zeno & Platonici DEVM esse, ex quo & per quem omnia.

πάντα τοῖς θεοῖς τίθει. ait Iamblich.

πάντα ἴδωμι Διὸς ὀφθαλμοῖς καὶ πάντα νοήσας. dixit Hesiod.

Ita quod, præter Marcianitas (qui Diabolo apertè sacrificasse, leguntur, ne ab eo lederentur) nulli ferè fuerint, qui non Iouem uti scelerum vindicem & bonorum ἀλεξίκακου habuerunt & coluerunt.

QVOD ERRORIS DIVINAM MAIESTATEM LÆDAT.

CAP. II.

 QVOD verò Diabolus, tam falsam suæ potestatis opinionem, in vulgus olim disseminauerit, exigua sibi messis non fuit. Duobus namq; artificiorum generibus semper oppugnauit DEI gloriam. Vnum est

est νεκροζηλία seu falsa & prestigiarium fucō, il-
lata diuinarum actionum mutatio. Alterum
est, vel doctrina diuinitus patefacta, seu rerum
à DEO conditarum, artiumue ex natura con-
templatione, aut destinato usu extructarum, ca-
lumniosa deprauatio. Vtroq; hoc stratagemate
DEI honorem, qui ob omnipotentiam ei soli &
semper debetur, eleuare, eiusq; se participem fa-
cere conatur; DEI timorem, dum tantarum
se virium autorem iactitat, relaxat, & dissol-
uit. Imò pro vero DEI cultu, meram sub ido-
lis Δαίμονολατρίαν paulatim substituit. Neq;
hac inter gentiles priscos solum fœliciter archite-
ctatus est; sed & in ipso Christianismo non sini-
strè (proh dolor) passim inchoauit, passim perfe-
cit. Bellè Gundis. de heret. q. 9. n. 8. Hinc
tot Plutonica, anilium susurrorum, tot charecte-
rum, literarum, vocabulorum peregrinorum, lu-
strationum, fumigationum, exorcismorum, &
ligaturarum remedia (inventione & confirma-
tione orthodoxæ Ecclesiæ saluis) quibus se suasq;
ministras Lamias repelli, ligari, urgeri & cogi
aliquamdiu creditum fuit. Cùm tamen qui-
buscunq; creaturis sua sit, ab omnipotenti DEO,
natura & forma impressa, quam nec angeli vel
homines ullis characteribus, aut verborum for-
mulis augere, minnere, vel mutare, sine lesione
quiuerit c. episcopi c. nec mirum 26. q. 5. decis.

Paris. Art. 1. 2. 3. Molitor. von Hexen, cap. 10.
II. & c. Penc. de diuinat. Tit. de Magia sub fin.
Eunich. de Sagarum natu. part. 1. sub fin.

Quis uescit, quàm multi hoc temporis sint,
quibus si subitus morbus, aut vitium rariuscu-
lum ingruat, infans, plus solito, vagiat, palteat,
iumentum macrescat, pecus emoriatur, grando
segetem prosternat, aut simile accidat, non dex-
tra DEI se, cum Iobo tactos, sed fascinum fuis-
se, dicant: animum quandam in suspicionem ra-
pian; diuinatores & sortilegos in consilium,
atq; auxilium vocent, & hæc contra seueram
prohibitionem DEI omnia.

ERROR IDEM.
QUI PROXIMUM
LÆDAT.

CAP. III.

DOTENTIAE proinde Diuinae ho-
nore & metu violato, ac vile-
scente; ut consequenter proximus
lædatur, uti *μεγιστολέων* iste mo-
litus est, ita non raro consuma-
uit. Posteaquam conuersationem politicam,
concordiam & charitatē mutuam ita non solum
extinguat, sed & earum loco perpetuas auersio-
nes, vilipendia, inimicitias & rancorem accen-
dat.

dat, imò accusationes capitales, fortunarum & sanguinis, honoris, & vita naufragia sæpenu-
merò causet.

QVOMODO IPSVM OPINATOREM ERROR

ISTE LÆDAT.

CAP. IIII.

ERRÒ falsa hæc de Sathana viri-
bus opinio, non DEVM, non pro-
ximum læsisse contenta, eam ipsum
opinatorem altiori sauciat vulne-
re, quod non fortunarum, non vi-
te vel honoris, sed ipsius interdum beatitudinis,
sive æternæ salutis sanatur dispendio: Dum etc-
nim licitis & concessis remedijs posthabitis, à
sortilegis ac diuinatoribus adeoq; à Magis sæpius
ipsis, solatium atq; antidotum querit, diuina
se indignationi ac perpetuæ damnationi (ni re-
sipiscat) exponit, Dentr. 18. Leuit. 20. Nec
minus peccatum, sed & sacrilegium sæpè est,
à sortilegis ad maleficia pellenda remedium que-
rere, quam ipsum sortilegium exercere, Tex. in
c. illos 26. quest. 1. c. non liceat c. scelus, c. non
oportet cum seqq. 26. q. 5. Sortilegos autem, eosq;
consulentes & maleficos, ut una pagina compre-
hendit, ita eadem censura expectat, Leuit. 19. 20.

Ideoq;

Ideoq₃ mortem homini Christiano obeundam potius, quam vitam ligaturis redimendam esse, cum hoc pacto, si corpus sanetur, semper anima vulnus infligatur, ait Chrisosto. Homil. 8. c. fin. de frigid. & malef. **D**EVS etenim fortis zelotes est, Exod. 20. neq₃ alibi, quam apud se auxilium quæri precipit, c. admoneant 26. q. 7. *Gril. de Sortil. q. 6. n. 20. & ç.* Præter dicta hæc testimonia & exemplorum sylva suppetit. *Abimelech & domus eius, precibus Abrahæ sanati sunt, Genes. 20. c. si per sortiarias 33. q. 1.* Laudat Chrisostomus Cananeam, quæ contra Diaboli insultus magos non vocauerit, alligaturas non quæsiuerit, impostatrices mulieres non adduxerit, quæ demones inuocare & incantationibus suis, (ait) vulnus augere solent, Homil. 12.

Cyprianus, cum virginem nobilem Iustinam magicis artibus de stupro sollicitasset, & illa **D**EI opem, ut virginitatem conseruaret, implorasset, non tantum præseruata fuit, sed & eo ipso Cyprianum ad Christianismum conuertit, Nazianz. Homil. 19. de S. Cypr. Molitor d. dial. in fine. Neq₃ cassis ea omnia sunt rationibus; Quandoquidem Magicæ calamitates nunquam, nisi occulto, sed semper iusto **D**EI iudicio permittente, fiant. *Tex. d. c. si per sortiarias; & iam scientia quàm potestas magicarum artium*
à Deo

à Deo detur, vel ad fallendum fallaces, vel ad
monendum fideles, vel ad probandum iustorum
patientiam, verba Augustini lib. 3. de Trin. ci-
tat, Lombard. Sentent. cap. 7. lib. 2. lit. F. Ler-
che. in bedencfen von Hexen fol. 1. eiusq̄ velle
cuius & nolle est. *Quid* impurissimum ganeo-
nem, & vilissimum DEI carnificem flagitamus,
quod in Imperatoris seu solius ἀρχιεπισκέου
manu consistit? cur obrepit instrumenti; & ar-
tificis sepelitur memoria? *Quid* ipsum DEVM
prætergredimur, eiusq̄ hosti ἀπὸνδῶ Diabolo,
& Sagis suis abblandimur & supplicamus?
Verùm ea, dicis, quibus perficiuntur ex sacris
exhausta sunt literis.

Respond.

Sacrosanctas literas & vere Ecclesie ordi-
nationes per se in dubium vocare, cuius pio
piaculum existimabitur. Sed igne quid uti-
lius, si quis tamen vrere tecta comparet audaces
instruit ille manus. Nullius usus rei ad eò nobilis
est, quin per abusum violari queat. Tremen-
dum illud IEHOVÆ nomen, si cassis caussis;
ipsa DEI oracula, si in inordinatum & indebi-
tum finem, usurpentur, in prioris Decalogi par-
tis membrum NON ASSVMES nomen DEI
in vanum, impingitur. Non sacra duntaxat,
sed & prophana actionum nostrarum exercitia,
ad

ad omnipotentis DEI laudem dirigentur. Quod non solum non fieri ex superioribus patuit, sed & actum istum peiorem & execrabiliorum esse, quò plura ei miscentur bona, ait Arlesius in tract. de superst. Trittem. tract. de reprobis.

Nec id de supremis solum, verum etiam de medijs & ἀσφαλοῦς dici debet. Vnum ex multis iumentis maleficiatis (ut dicitur) pedibus sursum versis suspensum ceteris profuit. Id quis ex vulgo nocivum aestimasset? Sed aliud hic nihil venatus est Diabolus (ait Bodinus) quam quod detestanda hac idolatria placaretur. Sanctus Hilarius Demoni, exitum ex obsessio, promittenti, si Laminam quandam sub limine Demoniaca à proco defossam, auferret, exiguo hoc gratificari noluit, sed inceptis precibus inuitum abegit, testis Chrysostr. in vita Hilary.

Huius fecis innumera ludificator iste, quibus à rudibus tuillatur, disseminavit, veluti de cremandis maleficiata pecudis extis; de suspecta malefica per DEVM ter roganda, aut liberaliter fustibus cadenda: de pecudis unius cauda humana (quæ superstitione non ita pridem ipsi facienti carcerem, desperationem, & voluntarium suspendium, forsitan innocenti, peperit) de re quapiam ex suspecta domicilio auferen-

ferenda; alijsq; id genus reliquis, quorum ob-
liuio seu ignorantia homini Christiano ut optan-
da, ita utilissima foret. Non obstat, quod ma-
leficia interdum hoc pacto pellantur, eo namq;
pacto, dum quis damnum propellere satagit, ali-
ud duplici foenore reportat, c. qui sine saluato-
re 26. quest. 5.

Q V A M I P S I S L A
M I I S E R R O R H I C N O -
C I V V S S I T.

C A P. V.

D E M V M, D E O per opinionem
hanc ad iracundiam provocato
amore, fama, vel vita proximi
violato: foelicitatis aut salutis
propriae facto naufragio: tempo-
rali insuper & perpetuo Sathan misellas Lamias
muletat infortunio. Tanta namq; istius Abaddon
& homicide est ἐπιχαρνευετία, tam indefessum
& Lerneum quotidie Phoenicis instar repullulans
nocendi est studium, ut eterno praedarum suarum
interitu non satietur, sed & earundem morte cru-
delissima, fune, flammis & fauillis ignominio-
sissimis oblectetur, postereosq; indelebili quasi in-
famia stigmatate, ex quo non raro caedes, despe-
rationes, aliaq; mala germinant, sugillet &
deni-

denigret. *Quæ res illi non adeò fœliciter sub manum succederet, si apostasia hæc animi solùm terminis cohiberetur: cùm acriores simus bonorum nostrorum, quam DEI nominis & honoris propugnatores.*

Sed supremam omnium calamitatem Lamys ipsis infligi dictum est, eaq; namq; dum tantas sui præceptoris Diaboli vires cernunt, tantam eius erga se sollicitudinem amorem & studium admirantur: dum tot gaudijs & promissionibus sub sensum lapsis titillantur; ad indissolubilem sui fœdoris pertinaciam excitantur, animantur, & inflammantur: adeò ut rerum cœlestium ceu phantasticarum nugatoriarum ac incertarum cogitatione postposita, sui emendationem ut plurimum aut auersentur, aut mentiantur, maioremq; sui crudelitate messem Diabolo faciant. Quis namq; bimorum infantulorum nescit, id, quod morientibus alibi Lamys uti Evangelizantibus creditum fuit, per plurimis eheu innocentibus honoris & vite peperisse dispendium?

DE OBJECTIONVM
QVAVNDAM REFV-
TATIONIBVS.

CAP. VI.

Ex

X quibus cum relinquatur, erro-
rem hunc impietatis & detri-
menti irreparabilis exuberantif-
simum esse, sequitur, ut de eius
causis, earumq; refutationibus
percurratur, Et primum aiunt. Quod La-
mie vim generatiuam impedire, membra aufer-
re, pueros strigare, claudos, mutos, & cæcos fa-
cere, imò mortem ipsam inferre possint, multo-
rum autoritatibus, & experientijs didicimus
esse. Respond.

Negari non potest DEI angelum Thobiam
docuisse, quod Demon in filios libidinis potesta-
tem acceperit, unde dubium non est, DEVM
multa, præcipuè circa hunc actum contra libidi-
nosos, atq; interdum contra pios ad probationem
constantia, Diabolo concedere, ut & arte presti-
gia membra auferre, infantibus etiam baptiza-
tis, insultare. August. de ciuit. Dei. lib. 21.
cap. 28. Hieron. ad Paul. de Somn. Brisil. c. sa-
cerdotes, de cons. dist. 4. & c.

Sed quod omnia hæc & similia DEI per-
missione fiant, ex præmissorum fundamento ne-
mo negauerit, & proindè hæc non lamys, sed ipsi
Diabolo ac diuina concessioni, & præcipuè pec-
catis nostris ascribenda erunt, August. in
Psalm. 3.

E

Patien-

Patientissimus ille Iob post tot à Demone acceptas clades & plagas, non Sagam non Diabolum queritur. Sed manus, ait, Domini, tetigit me, DEVS dedit, DEVS abstulit, &c. uti citat D. Augustin. in Psalm. 90.

Quod autem Sathan multa horum non per se, sed lamiarum opera efficere satagat, non id causa est, quod ea sibi ad suum ministerium sit necessaria. Sed ut DEVM ad maiorem iracundiam irritet, & ad seuiorem ultionem contra genus humanum pronocet: damno affectas ad earum odium & accusationem instiget; illas ipsas confirmet: & innoxios hoc medio in extrema capitis & honoris pericula conijciat. ut & sup. tactum Bix. de lamis cap. 16. &c.

Quomodo autem impostor iste non tantum hominum oculis, sed & tactibus adeoq; sensibus omnibus imponere possit, ut hoc pro illo, illud pro nullo, nihil pro aliquo esse existimant, uberior olim campus, de falsa representatione Diaboli, cum admiratione τὸ θεὸς συγχωρεῖν & demonstrabit.

Secundo proiectis in aëra lapillis fusaq; in scrobem aqua seu lotio, defossis sub limen serpentibus, pilis, plumis, alijsq; reculis grandines, imbres, morbosue procreari, quemadmodum antea minate seu pollicite fuerant, videmus
& ex-

et experimur. Neque effectus ij sine causis istis
præuis secuturi videntur. Respond. Veluti
DEVS omnipotens suis miraculis et virtutibus
ut plurimum gestus externaque signa adhibuit,
quibus sine tamen ea omnia perficere potuisset:
Ita eius Simia Sathanas, nulla necessitate alia,
quàm quòd DEVS magis offendatur, sua man-
cipia melius seducat, obfirmet, et mendacia
sua nitidius palliet, suis etiam prestigijs certa
quedam parerga subijcit, quæ nihil aliud quàm
λόγοι, verba sunt et voces, ut omnes, qui hac
de re scripsere, adeoque refractarius aliqui Bo-
dinus fatentur. Δουμονομ. lib. 2. cap. 6. in
princ. et cap. 8. item lib. 3. cap. 5.

Sed minas earum sæpius effectum sortiri ob-
iectum est. Respond.

De veneficis aut ijs, qui venena propi-
nant alicui, quos Magos propriè Wier. appel-
lat, hic disputatio non est. Sed de ijs, qui car-
mine, afflatu aut alijs παιτυίοις nocumenta
parturiunt, quorum vim omninò nullam,
sed merum Diaboli ludibrium esse ipsi de-
mum ethnici intellexerunt, quod Homerus,
dum Mercurium suo Vlissi herbam Moly, con-
tra Circes veneficia monstrare introducit, signi-
ficat Odyss. κ. Horatius, item. Somnia
(ait) terrores magicos, miracula, Sagas
nocturnos, lemures, portentaque Thessala, risu.

Excipio, &c. Rudis hoc credebat antiquitas, restatur Seneca, attrahi nubes cantibus & repelli, quorum nihil posse fieri, iam palam est. *Disput. Rostoch. de Magis Thes. 66.* quod Ouidiana ista venefica gloriata fuit. Et sylvas, inquit, moneo, facioq; tremiscere montes. Et mugire solum, manes exire sepulchris.

Cuius rei causa Romani suos Statores, Ferretios, Tonantes, Elicium quoq; Iouem, quem vocatum ciere fulmina credebant, aliosq; coluerunt. Quid enim credere stultius est, quam elementorum, syderum, rerumq; ordinem à Deo illis inditum, à Diabolo imò ab anilibus mussionibus inuerti, moueri, impediri? Fabule. Sed, ubi hanc vel illam calamitatem, morbum, seu damnum alicui inferre à DEO vel iussus est vel impetrauit accusator iste inquietissimus: siue etiam ubi ex naturalibus causis, tempestatem, egritudinem alicuius mortemue prouidit, ministros suos magos aut lamias, an talia excitare velint, percontatur, Re secuta, preceptorem laudant, artificium mirantur. Sagarum verò interpellatio si precesserit, Diabolus, ut id DEVM roget, necesse est. Qui si ex iusto suo iudicio aut misericordia neget. Sathan interim ne in autoritatis & existimationis sue cadat vilipendium, lamys, nihilominus, se id effectum daturum, simulat. Spe frustratas, quasi
prece-

præceptum perperam executæ sint, nunc obiurgatur, sæpè verberibus mulctat, non secus uti veterum aruspices delusos graphice scripsit Penc. de diuinat. cap. de angurijs in fin. Quæ ratio facit, quod conatus Lamiarum interdum irritos fuisse conquerantur, c. sciendum 26. q. 4. Wier. de lamys cap. 15. Rostoch. diss. Thes. 63. & seqq. Bodinus lib. 2. cap. 8.

Quarto nondum quibusdam satisfactum videtur, cum enim animalia imperfecta conde- re in sua manu Sathan habere dicatur, veluti mures, angues, lacertas, &c. Spreng. in mall. part. 2. cap. 8. Quoniam tempore suis gratificari posse videtur. Respond. Sprengerum, ut quædam probabilia, ita non pauca ex Sagarum of- ficina, proprioq; cerebro anilia & falsissima de- promississe cernimus: Quamuis enim animalcu- la quedam ex putredine nascantur, nullum ta- men sub sole tam exiguum, quod DEO creatori vitam suam acceptam non ferat. Quare hæc Sprengeri opinio ex reliquijs Manicheorum pro- monauit, teste Bodino lib. 1. cap. 1. Opt. Wier. De lamys cap. 1.

Verum effascinos ea interdum egerere videmus. Respond. Quod effascinatis talia, ut & setas, subulas, glomera, annulos, &c. extor- queri putemus, certissimum est, id Sathane præ-

stigio fieri: Si namq̄ in circulatoribus ob manum agilitatem seu χειροσοφίαν plurima quasi ὑπερφύσικα miremur, quid de eo, qui oculos, auditum, tactum, sensusq̄ omnes effascinare, & in ipsa excreatione, egestione, seu euomitione species has celerrimè subijcere potest, dicemus? Vides ad August. de ciuit. DE lib. 10. cap. 16. Thomas par. 1. quest. 114. Art. 4. Girb. de Sortil. quest. 7. n. 10. Disput. Rost. Thes. 21. Sed & quod versicolores vermes, serpentes, muscæ, lumbrici, scarabæi, aliâq̄ animalia, atq̄ adeo nonnunquam quasi tenuium funiculorum, quidam globi in ventre, vel alia parte corporis, tum hominum tum iumentorum naturalibus ex causis generari & excerni possint, egregiè decidit super eadem questione nostra consultus Doctissimus & clarissimus vir D. Gerhardus Mariellus § Reipub. Monast. Westph. Medicus, cuius verba ἀπολόγησθαι transcribere lubet.

Vermium nomine apud Medicos tam Arabas, tum Græcos tum Latinos & veteres & recentiores censentur, quæuis animalia in corpore generata, per corruptionem & putredinem, in qua natura id quod benignius calore viuifico, tanquam opifice transformat in animal, qualecunq̄ possit effingi, ut Aristoteles docet

docet in Meteoris. Idq̄, cum in alijs partibus corporis internis vel externis, ut oculis, auribus, dentibus, natibus, & uniuersa cute, tum maximè in intestinis & ventris capacioribus locis, ut stomacho, utero, vesica.

Nonnunquam & in viceribus. Ac licet idem, Aristot. negare videatur, in stomacho id fieri: tamen communis Medicorum sententia & quotidiana experientia attestatur, non solum in stomacho, sed in singulis alijs partibus, quibusuis posse creari vermes, in quibus apostemata & ulcera & materia vlllo modo putrefacta locum habent, sicut Rhases in continente latissimè docet. Quamuis nonnulli ex Hypocratis quarto de morbis, ab utero vermium seminaria accipi volunt, generari enim tunc in utero matris, quoniam tum foetus, non expurgatur à fece. Non apparere autem, nisi cum per putrem quandam materiam apta capit alimenta & incrementa. Sed longius fortasse petitum hoc est principium: Sunt autem in vermium, ut varia & admirabiles formæ, ita etiam saeuissimi & vulgi captum excedentes effectus in ijs animalibus, quorum corpora occupant. Refert primarius Medicus Papiensis Matthæus D. Gradibus in 3. Tract. commentariorum in nouum.

ad almansorem cap. 19. citatq³ alium Medicum
oculatum testem in oppidulo Laudensi Ducatus
Mediolanensis, expulsam ab homine vermem,
qui videbatur longitudine duodecim brachio-
rum. Cui incluse apparebant partes eminentes
rotunda, ut in cucurbitis videre est. Fuisse
autem reuera folliculum prelongum, continen-
tem ascarites sive cucurbitinos dictos vermes,
per se quidem seperatos, sed qui connexionem in
suo quodam panniculo constituerent, vermem
tanta longitudinis. Guilhelmus Rondolius Mon-
spessulanus primarius Professor & Medicus re-
gius longiores ipsis intestinis quosdam existere
ait: cum intestinorum longitudo Plinio & Ve-
silio testibus quatuordecim vlnas saepe aequet. Se-
ptem pedum longitudine visus est nobis in hac
urbe vermis, ante quatuor annos reiectus, ab u-
xore fabri platea Aegidiana, qui figura sua cau-
dam Scorpionis referebat, colore candido, adeoq³
sua symptomata excitauerat, antequam excer-
neretur, ut maritus suspicatus, ipsam peste corre-
ptam, Exhibuerat illi nostrum quoddam antido-
tum: post cuius assumptionem post quatuor fere
horas vermem istum excreuit, & sanitati illico
restituta est. Atq³ sicut longitudine, ita etiam
figuris admodum variant. Fernelius Medi-
cus Parisiensis regius lib. 5. De partium morbis
& symptomatis cap. 7. scribit, in quodam milite,
qui

qui resimis erat naribus & fœdiore quodam col-
luvie diutiùs cohibita, vermes duos villosos in-
star digiti illic genitos inuentosq; esse, qui tan-
dem in furorem illum adegerunt, febreq; non ad-
modum manifesta de medio sustulerunt, die cir-
citer vigesimo. Auicenna sexta terij tracta-
tu 5. non vermes solùm, sed & muscas & similia
animalia in corpore nasci scribit, additis varijs
modis & causis eiusdem generationis. Scribit
idem alio loco, propter vermes & serpentes, non-
unquam epilepsiam aliquando colicam, inter-
dum famem caninam, item syncopen cordis tre-
morem, conuulsionem, deniq; subitam mortem
consequi, prout videlicet ab ijs noxa vel cordi vel
stomacho, vel cerebro communicatur. Et, (au-
tore Rhase) quæcunq; accidentia siue symptoma-
ta venenum assumptum corpori inferre solet, ea-
dem vermium præsentiam comitantur. Atq;
iccircò, quæcunq; remedia, à Medicis contra
haustum venenum usurpantur, eadem & contra
vermes valent. Bernardus Gordonius cele-
berrimus olim Professor Monspessulanus, qui cir-
ca annum Domini 1305. summa cum laude in
Gallijs medicinam factitavit, in suo medicine
lilio Tract. de passionib. intestinorum particula
5. cap. 20. scribit vermes, serpentes, pediculos
& scarabæos generari ex pusredine in humano
corpore, non secus, atqui in maiore hoc mundo

ejci etiam aliquando per nares & os & infe-
riora. Imò in defectu alimenti et maxime in
biliosis corporibus, interdum perforare intesti-
na, & ita exire atq; insequi terribilia acciden-
tia. Itidem paulò ante citatus Rhases gravis-
simus author, attestatur profuuium sanguinis
lathale à vermibus oriri posse, Vulneratione
inducta intestinis ab eorum morsu: Iacobus
Hollarius recens & præclarus Parisiensis med.
lib. 1. De morbis internis cap. 54. commemo-
rat, se vidisse puellam Parisys in laterna ad-
portas D. Iacobi decumbentem, quæ album ver-
mem latum, palmo maiorem satis crassum reie-
cit per nares, nulla tussi, nullo vomitu ante-
cedente.

Actuarius summus physicus & medicus,
lib. 1. de Methodo medendi cap. 21. Vermium
(inquit) alij maiores, alij minores, alij subalbi,
alij subrubei sunt. Nonnunquam item, prius-
quam in animal probè efformati fuerint, atq; à
se inuicem seiuncti non secus, quàm tenuium
funiculorum quidam globi excernuntur. Et
paulò post. Tinea una lata in intestinis gigni-
tur, cum lentus & leuiter calidus humor inter-
nae intestinorum superficiei illinitur, qui à ca-
lore quopiam in animal formatur. Hæc quan-
doq; in plura intestina porrigitur, interdum
etiam per tota permeat, onus, humoremq;
ventri

ventri quendam concilians, & quicquid in ventriculum immittitur edulij, promptè absorbens. Porro ea nonnunquam in aceruum ceu glomus contracta, perpetua quadam continuitate, coherens excernitur, interdum in cubitales & maiores minoresq; portiones dissecatur. Atq; hæc adeò molesta fera, si semel tota fuerit eiecta, hand quaquam sanè denuò imposte- rum gignitur. Reliquæ verò quæ plures sunt, propemodum & in omnibus & perpetuò generantur. Eiusmodi Tineam vocatam *Are. late* vidisse se ait *F. Valeriola*, longitudine novem pedum. Cuius vir ille Doctissimus in suis observat. copiosè meminit, & quæ ad eius generationem intelligendam pertinent, accuratè docuit. Hæc si in humanis corporibus contingunt, certè longè maiorem in iumentorum capacissimis & voracissimis ventribus locum habent.

Taceo, quod ea sæpè aquas impurissimas, fimo alijsq; purrilaginibus, imò & Ranarum aliorumq; reptilium semine refertas affatim hauriunt. Placet itaque tot præclarorum virorum autoribus exemplis & rationibus, propositionem nostram tantum habere veritatis, ut merito credulis quibusdam ex imperito harum rerum vulgo testibus sinistro iudicio præoc-
cupa-

cupatis, non tam integra sit fides adhibenda. Sed alia etiam simul inquirenda in maleficarum detestando crimine, quibus fortè cum natura, & eius autore Opt. Max. pugnare videantur. Quæ quidem partim Theologis partim Iurisperitis indagando committo. Hæc Martellus vide. Wier. lib. 3. de prestig. cap. 7. 8. 10. 11. De lamys cap. 17. & 13.

Rursus Antagonistæ instant. Cùm diuinatores & malefici non solum iure Diuino Canonico & Ciuili occidi iubeantur, sed & ethnicis ipsis semper odibiles fuerint, quorum hi eos bestijs obijciendos, illi viuos exurendos, exilio mulctandos statuerunt, Iul. Paul. recept. sent. lib. 5. Tit. de sicarijs, verisimile prorsus est, eos ex mente 12. Tab. de reb. priu. tit. 11. de iniurijs alijsq; delictis: fruges excantare, innocentium salutem petere, L. multi C. de malefic. aliaq; mala perpetrare posse. Respond.

Non inficior veteres 12. tab. conditores, ut & I. C. tum Paulum aliosq; ethnicos in tanta sacrarum literarum ignorantia Demonum prestigijs, quibus immersi & suffocati fuerunt, plurima tribuisse, quæ omnia à Diabolo in sui admirationem, & in Dei contumeliam fabricata, polita, & distracta esse, dictum est superius. Neq; adeò mirandum, si sub priscis, scriptarum legum
archi-

architectis hoc tum errore detentis, gentilismi
vestigia remanserint, aut reliquia irrepperint.

Præter hæc omnia, si iura super ijs scripta
penitus introspectantur, subdubitari poterit, an
ea de Lamijs nostris edixerint. De magis di-
uinatoribus & sortilegis biblia loquuntur, eosq;
notare certum est, qui vel veneno vel certa ver-
borum arte seu carmine damna dare putaban-
tur. Quam formam Diabolum in finem su-
pra dictum, primitus suggestisse, docuisse, & ad-
iuuisse, plurimosq; hypodidascalos peperisse cer-
tissimum est, ut Hiarcham apud Chaldaeos; Za-
molxidem, apud Thraces, Hermetem apud Æ-
gyptios; Numam apud Romanos, plurimosq;
qui integra, hac de scientia, seu, ut rectius im-
postura, scripserunt opera; Euantes Arabum rex
Zabulus, Barnabas Cyprius, & qui hodiè adhuc
efficitis, Adæ, Abelis, Enoch, Abrahe, Salomonis,
aut sub indubitatis circumferuntur titulis, ut
de occulta philosophia Agrippæ, quem fusius vide
de vanitat. scient. cap. 45.

Ad id genus hominum omnes, quæ de ma-
lificis leges rogatæ sunt (excepta constitutione
Carolina) collimare videntur. Nam libros
magicæ Artis apud se neminem habere licet. I-
tem magicæ Artis conscy summo supplicio affici,
placet, ait Paul. d. Tit. 22. & simile de Diuina-
toribus

roribus cap. preced. in fin. statui. Imperator
quoq; Constantinus neo Christianus, eorum (in-
quit) scientia est punienda, qui magicis accin-
cte Artibus contra salutem hominis moliun-
tur, L. 4. Similiter multi magicis Artibus
vsi elementa turbare non dubitant, l. multi. hinc
Arcad. & Theodos. aa. Si quis reum male-
fice Artis oppresserit, aiunt, L. fin. C. de malef.
& mathem. Quapropter Valens & Valent aa.
culpam similem esse, prohibita docere & discere
dixerunt, L. per. C. d. t. Accedit, quod
non tantum Stadius & latini, Magiam, AR-
TEM atraciam vocent, sed & vernacula lingua
eam nominamus die schwartze Kunst. Non
quidem ab atro Atracia, sed ab Atrace, qui
eam primus in Thessalia tradidisse scribi-
tur, Beroald. in Apul. de aur. ass. nunci-
pata.

Quomodo eandem & annos aliquot Dia-
bolus ipse aperte professus dicitur, in arce qua-
dam Lutetia Parisiorum vicina quam etiam-
num, cum rei gesta fama publica extare, mee
mibi testantur aures & oculi. Sed hic artem,
quis dixerit, quæ nullis certis præceptis aut re-
gulis, nullo certo fine & euentu constat, disci-
tur vel docetur?

Deploranda ars est, quæ non ingenij per-
spica-

spicacia, acrimonio, mentis aut manuum,
pedum, membrorumque adminiculis; sed ani-
mi abiectioe, egritudine & vitio perficitur.
Quis dubitat circum rugientem Leonem pro-
tinus adesse, si unico tantum vocetur aut roge-
tur verbulo? De Lamiarum itaque arte &
Diaboli doctrina, quod dicitur, nihil est, ni-
si quod haec impostura, illa phantasmata sint,
& nuge insulsissima. Qua de re latius in
Viero. de lamijs experientia multiiuga, eru-
ditionis exactissima, & ingenij perspicacissi-
mi, Clarissimus vir D. Amandus Ruden-
scheidt Cuius, I. V. D. & Camera Imperia-
lis Spirensis Aduocatus, &c. dignissimus cap. 22.
videri poterit.

C A P V T V I I.

VAMVIS autem haec ita sint,
sincere Lector, nemo tamen si-
bi aut alijs persuaserit, Lamias,
eò quòd conatus earum phanta-
stici sint, & irriti, meritis poe-
nis esse subtrahendas. Non enim id Christia-
ni pyne iudicis, sed DEI contemptoris foret.
Imò dico & repeto, veras Lamias aut Sagas
uti Maiestatis diuinae hostes, ultimo suppli-
cio, ferro, & flammis extirpandas, tum
quod

quod Baptismati, Christianitati, DEOq³ renunciant; & Diabolo se dedant: tum quod solus conatus in crimine lese Maiestatis humanae, ne dum diuinae, ordinaria poena coërceatur L. quisquis in princ. C ad leg. Iul. Maiest. quod commune est Angel. in l. 1. § fin. ff. quod quisq³ iuris, & c. Hippol. L. 3. in princ. n. 2. ff. ad leg. Cornel. de sicar. Clarus lib. 5. sentent. § fin. q. 92. & c.

Ita ut tam stultum. An Lamie sint? quàm an ultimo subdi debeant supplicio? Absurdum sit dubitare. Sed quæ lamie, & quo pacto detegenda sint, questionis cardo est. Vbi si diuinatoribus, carnificibus: aut etiam pellionibus, pistoribus, alijsue indoctis erudiendum te subieceris, quid aliud tibi, quàm ex vno Bodino occinent (in cuius fecem, quod D. Samuel Meier, Parrochus vir alioqui ingenuus & edoctus, incidere, animumq³ suum tot tamq³ grauium doctorumq³ virorum institutionibus & exemplis imbutum, leui demum Gallo plus equo repastinandum præbuerit, dolendum) Sagarum puellas ait lib. 4. cap. 1. Bodinus oportet comprehendi. Veneficij indicium, non lacrimari, oculos humi defigere. Nihil fatentibus mutandæ vestes, & pilus omnis abradendus, si aliquid probationis fuerit adhibendus equuleus, & c. Item cap. 2. eodem,

dem, hæc antiquata est regula, quod ni integra & clara extet probatio reus sit absolvendus. Præsumptiones hîc sufficiunt ad quaslibet pœnas excepta morte: vnus testis sufficit ad torturam: Socij hîc sufficienter probant ad damnationem Rei: In hoc crimine testis periurus admittitur. In hoc crimine nihil est religiosè hæerere quemquam regulis ordinarijs procedendi, aut refellendorum testium. Imò in fine ait, De hoc crimine non secundum ius cognoscitur, & super omnia, cap. 4. eodem libro. Ius diuinum & humanum planè peruertit, si quis in hoc crimine ordinem iuris & forenses formulas obseruet, &c. *En cruentissimam Melochiani carnificis lanienam; en nobilissimum Sathane emporium; en ineuitabiles omnis innocentie scopulos: In tantum tyrannidis Rex Phalaris aut Nero progressi vix videntur, ut ordini iuris ex professo renunciauerint. Sed undè hæ lachrima? Quid eò cecitatis hominem alioqui non indoctum seduxit? Nihil aliud certè, quàm sua ex confessionibus Lamiarum exsorbta credulitas. Non diffiteor probationem liquidissimam propriam confessionem esse. At velis versis non ignoro, primùm quod confessio ea sit inefficax, quæ iure non permittente emanauit, fa. L. 4. § condemnatum ff.*

F

de re

de re iud. L. non putavit § non quævis ff. d. contra tab. Deinde quod erronea confessio nullius sit momenti L. error L. cum post. C. de iure & fact. ign. L. de etate § fin. ff. ad interrogat. actio. & quod in criminalib. soli confessioni rei non stetur. Bald. Ang. dd. l. 1. C. de confess. Presertim hic ubi ipsæ confitentes cum illuse sint, quid aliud, nisi ludibria fateri habent? nam destructo Antecedente, ex quo consequens pendet, & id destrui necesse est, l. apud Antiquos C. de furtis. Latius Ponzinibi. d. lamys n. 52. Molitoris in Dial. 1. Euvich. de Saga. natur. parte. 2. in princ. disputat. Rostoch. thesi 57.

Imò sunt, qui confessionib. Lamiarum, non solum contra se, sed & contra alias personas etiam fame & vitæ integerrimæ fidem adeò indubitam habeant, ut si quæ quod in nocturnis suis, ut aiunt choreis visa sit, à tribus quatuorve deferatur, continuo ad carcerem abripiatur, torqueatur, retorqueatur, nec confessa aut inconstans, terriò, quartiò, horreat mens dicere ulterius flagelletur, flammis ustuletur, fidibus distendatur, et discerpatur (cætera quidam norunt) tantisper, dum aut se Sagam confiteatur, aut mussitando, uti truncus, comburatur, O falsidicum Diaboli consistorium: ô subditi miserabiles: ô Magistratus miserrimi: ô tremendum I E H O V E. tribunal & iudicium. Quid cedo potius tribus, viginti

ginti aut pluribus: quam uni credis? Nonne
eiusdem pedagogi discipuli? Nonne idem unius
Magistri organum? nonne tam centum suorum
mancipiorum sensus (in sua quippe re quilibet
moderator & arbiter L. in re mandata C. manda-
ti) quam unum impostor iste effascinare potens?
Ultra triginta ad manum essent argumenta, qui-
bus infallibiliter Sagarum delationib. hoc pacto
non posse atq; non debere credi, convincerem, sed
ea, uti ante hac in celeberrimo Spirensi Sacrae
Ces. Maiest. consistorio, grossum quoddam prog-
naculum obruerunt, ita quibusdam adhuc ag-
geribus reseruantur. Ab quam tranquille vi-
uerent innocentes, & quam iuste fontes euelleren-
tur. I. Si ad ius scriptum & Carolinam to-
tiusq; Imperij Romani ordinationem collimare-
tur. II. Si informationes extraiudiciales
in scriptis praecederent. Cavalca. Decis. 5. n. 24.
& decis. 6. n. 18. decis. 11. n. 43.

III. Si (posito sed neutiquam dato) quod
Sage uti sociæ criminis audiri possent, si adhuc
tum legitima procederet diffamatio, sine qua socij
delatio nihil valet Salyc. L. si. ff. de quest. Card.
Clem ut clericorum n. 18. de offic. ordin. & quoti-
diè sic practicari dicit Hippol. & DD. in l. § di-
nus ff. de quest. & sing. 209. Bossius, & c. Nam
bona fama facit, quod socij dictum non faciat in-
dicium. Carer. in pract. fol. 14. Gram. cons. 21. &
consil. 68. adeò, ut neq; inquisitio inchoari possit.

c. qualiter 24. c. Inquisitionis § tertia § quasi-
sti de accusat. c. DEVS omnipotens 2. q. 1. c. li-
cet Hely de Simon, Fulgos consil. 153. col. 2. sed
totus Inquisitionis ordo corruat. Innoc. c. veni-
ens de testibus, Andr. post Hostiens. d. c. qualiter
& ibi Innoc. n. 3. Quod etiam in exceptis pro-
cedit Tex. & gloss. c. in primis § pe. verb. crimi-
ne 2. q. 1. Gloss. c. 1. verb. Quod autem 6. q. 1.
L. famosi ff. ad leg. Iul. Maiest. Scurpff. consil.
90. cent. 2. n. 2. Alex. cons. 89. lib. 3. Gramm.
consil. 21. & cons. 68. n. 17. Maran. Spec. Part.
6. de Inquisit. n. 23. Imò licet inculpatus esset
male fame & conditionis, non tamen ob id tor-
queri posset Gramm. decis. 28. n. 16. per Guido-
nem Gand. Ifern. Quamvis etiam inculpantes
essent plurimi socij Gram. ibidem per Alexandr.
cons. 89. lib. 3. & consil. 172. & L. repeti § is qui
ff. de quest. Raphaël cons. 1. & c. Vnde dicit ibi
Grammat. Quod unus integer testis, plus potest
quàm multi socij, quia ille torturam interdum
causare potest, hi minimè. secundum Iferniam
Bernardi in addit. ad Ang. Tract. malef. Rub.
1. n. 22. per Albericum. Oldrad. Alex. Cahlr.
Hippol. cons. 128. n. 33. vol. 2. Crauet. consil. 99.
n. 11. Parte 1. & consil. 275. n. 12. Part. n. VVe-
senb. cons. 98. n. 23. part. 2.

IIII. Si iusta diffamatio præcedens legi-
timè probaretur.

V. Si

V. Si torquendo demum copia indiciorum
daretur, ad faciendam contra ea defensionem,
Tex. & gloss. L. unius § cogniturum ff. de quest.
L. 2. C. de exhib. reis Bart. L. fin. n. 8. ff. de
quest. Bald. L. 2. C. de edendo Angel. Tract.
malef. vers. fama publ. vers. & sic benè nota n.
7. Ias. L. is apud quem C. de edendo. Alex.
cons. 65. vol. 1. n. r. Gand. Tit. utrum torquen-
do dan. sit, & c. Hippol. cons. 12. n. 6. vol. 1. Fer-
rar. Pract. in forma Inquisit. n. 19. Blanc. de
Indicijs cap. 1. n. 24. Ruin. cons. 7. n. 11. vol. 5.
Carer. pract. fol. 87. n. 12. & fol. 91. n. 7. Id
commune esse dicit Ripa. L. 2. n. 8. C. de edendo.
Iul. Clar. § fin. q. 49. n. 3. & fieri debet, etiam-
si crimen esset notorium, idq; camera obseruat.
Geil. de pace pub. lib. 2. cap. 7. n. 10. per clar.
Bossium, & c. & notandum ait Bertach. in Re-
pert. verb. Indicia n. 30. Quod extende, etiam-
si Iudex ex mero officio procederet, Bald. c. 1. de
off. ord. Ang. L. si vacantia C. de bonis vucant.
lib. 10. Alex. cons. 65. Bossius Tit. de Inquis. n.
21. Simanc. de heret. In annot. contra Zanchi-
um cap. 4. & Reus esset male vite & conditionis
Ang. & ibi August. de arim. Tract. malef. verb.
Fama publica n. 38. sub fin. Quod nisi Iudex
faciat, punitur, quia dolosè agere presumitur
Bart. L. 4. § hoc autem ff. d. dam. inf. Hippol.
consil 56. n. fin. vol. 1. Quodq; item in caus.

heresis procedit, Gloss. c. fin. verb. indicijs de heret. in 6. & commune ait Paris. consil. 2. n. 164. lic. 4. Clarus pract. § fin. q. 49. n. 3. & quest. 64. n. 1. Et totus processus nisi indiciorum copia data sit, vitiatur. Bertach. in repert. verb. Indicium n. 30. per Bart. Ang. Imol. Dd. L. custodias ff. de publ. indicijs. Geil. d. loco. Adeo si Reus in tortura quid confitetur, nullius sit momenti, idq; omnes tenere ait Simanc. De heret. Tit. 52. n. 8. & n. 35. per gloss. & dd. L. pen. ff. de quest. Neq; inquisitor Spineus licet Monachus tam insulsus fuit, quin, antequam ad inquisitionem veniatur, procedere velit accusationes, defensiones, testes & indicia sufficientia in Apol. contra Ponzinib. 2. Et licet sit, qui, indicia dari deberi petenti solum, existimet. Facile tamen cogitandum, merum improvisum periculi instantis, rectum iudicium & consilium tollere deliberandi: inrensi enim doloris & timoris homo non est in plenitudine intellectus ait Hippol. consil. 81. n. 19. & L. 1. ff. de sicar. & metus est maiori hominibus supplicio, quam si re ipsa male afficiantur, Simanc. d. Tit. 52. num. 36. ex Xenophont. τῆρι κῦρῶ τῶ αἰδ. lib. & c. & maior vis ei, cuius animus est perterritus, quam cui corpus vulneratur, adfertur, Cic. pro Cecin. L. nouissima, quod fals. tut. au.

V I. Si tempus & commoditas se defendendi,

dendi, purgandi, & excipiendi daretur, con-
tra dicta & personas testium aut sociarum,
L. si non defendantur ff. de poenis Bartol. L.
vnius § cogniturum ff. de questio. L. 2. C.
quorum appellat. non recip. Bald. L. ante
sententiam, C. quomodo & quando appellat.
Alex. consil. 476. pulchrè. Catald. de Syn-
dic. quest. 234. num. 148. Hippol. consil.
117. num. 8. Bossius Tit. de Inquisit. num. 70.
Iserna Tit. qua sunt regalia verba Maiestas
Amed. c. qualiter de accusat. Ambert. de
Atramo. Tract. de quest. num. 12. Carer. de
heret. num. 82. Specul. Tit. de Inquisit. § im-
pugnatur, num. 16. Ferrar. in prax. in forma
Inquisit. num. 19. Nouellus Tract. ad defen-
sam cap. An iudicia pro Reo danda, & c. n.
17. Sprenger. in Malleo Part. 3. quest. 8. Et
ipse iudex debet ex officio absq; dicto vel fa-
cto alicuius querere defensiones Rei, secundum
Dd. L. 1. § fin. ff. de quest. Idq; faciet: quia
verbum debet importat necessitatem, ait Hippot.
consil. 51. vol. 1. per Tex. d. l. si non defendantur,
& per gloss. in clem. attendentes. Verbum debe-
bat de statu monach. Ord. carol. Art. 47. § Wan
in dem. Et ni Iudex Reo etiam non petenti de-
fensionū copiam offerat, & concedat, punitur L.
desortorem § si ad diem ff. de re mili. fa. L. 1. §

si quis ultrò ff. de quest. L. lege Julia. ff. ad leg. Jul. de vi publ. c. cum inter § Inquisitioni de except. Alex. cons. 65. n. 1. vol. 1. Quia naturale est & omni iure atq; consuetudine permessa, Cæpol. cons. 42. n. 2. per L. ut vim ff. de Inst. & Iure. Nec valet consuetudo in contrarium Ioan. de Anan. cons. 5. 9. n. 1. Nec ullius arbitrij libertas Hippol. in Pract. § constante N. 26. Anchar cons. 166. in princ.

VII. Si post unam torturam nulla sequeretur Dyn. Oldrad. Alber. Rein. & c. L. repeti ff. Odof. L. fin. col. fin. q. fin. ibi Cy. col. fin. C. de quest. Bart. L. fin. n. 1. ff. d. t. & L. eos vers. & ideò ff. de fals. Bald. L. 2. n. 7. C. quorum appel. non recip. & in l. 1. C. de confessis in 19. Ang. L. si quis in graui & moriens ff. ad Syllan. & de malef. verb. Quod fama publica. vers. Tertio quæro. n. 95. 96. & ibi Arimin. Faber, Rub. C. de quest. in fin. & de quest. col. vers. Quæro quid: Paris in Synd. charta 326. Iacob de bel. vis. Pract. crim. lib. 3. cap. 14. ibi Ludo. verb. Assessores. Amed. de Synd. n. 112. Gira. de relaxat. carcerat. Tit. de relaxat. innocentis q. 2. Hippol. d. L. repeti n. 10. & in princ. § quoniam n. 2. Maran. praxi par. 6. de quest. in fin. Quod commune dicit Pertica pract. crim. lib. 3. cap. 12. per l. Boves & hoc sermone ff. de verb. signif. Alex. cons. 5. in casu n. 5. lib. 1. Carer in pract.

praët. crim. in princ. n. 189. aut fol. 95. n. 4.
Crauetta cons. 287. n. 7. ut ait Alb. & Hippol.
L. edictum n. 2. de quæst. ff. quod id communi-
ter omnis mundus seruat Boër decis. 163. n. 12.
Grammat. decis. 8. n. 9. & decis. 96. n. 2. Di-
dac. praët. quæst. 23. fol. 167. col. 1. Cæpolla cons.
crim. 32. n. 16. vers. nec potest Tyndar. Tract.
de testibus c. 3. in princ. Gand. Tract. malef. de
quæst. Bodinus cap. 1. lib. 4. sub fin. argumento
verbor. Sunt, quæ res in quæstione, & ç. Nec
tantum indicia, sed & vera probationes per tor-
turam eliduntur. Alex. L. unius § & quoniam
ff. de quæstio. Clarus § fin. q. 64. n. 38. per Go-
mer. Et ait Hippol. § nunc videndum n. 26.
Quod si ex plenis probationibus Iudex nolit Re-
um conuictum, sed potius confessum damnare,
eumq; tortura subiiciat: qui si eam sustineat, nec
confiteatur, debilitatae sunt contra eum probatio-
nes, & creditur id verum, quod Reus dixerit,
quod Albericum egregiè & singulariter in Rub.
C. de quæst. n. 9. & L. indicium n. 2. d. t. dixif-
se ait Hippol. d. loco & Cæpol. cons. 32. Adeo
quod si in prima tortura pernegauerit, eo ipso li-
berandus sit, Simanc. de hæret. tit. 52. n. 41. per
Plin. lib. 8. epist. ad Aristonem, nec amplius ve-
xandus aut interrogandus Alex. cons. 11. n. 12.
vol. 1. Cephal. consil. 164. n. 12. Mynsing. obseru.
12. cent. 5. Dambh. in praxi cap. 38. n. 11. &

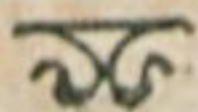
cap. 40. Et dicit Cyn. & Odof. d. L. fin. n. fin. C. de quest. Iudices neq; DEVM neq; legem timere, qui sine nouis indicijs torturam repetunt, quod o iudex menti tene dicit. Ferrar. Pract. tit. de forma Inquisit. n. 21. in fin. Bonifac. de Vitall. Tit. qua indicia deb. preced. n. 12. Tex. Ord. Carol. art. 61. Indicia porro noua hec a primis specie & substantia distare, & ijs fortiora esse debere peruagatum est, DD. d. L. repeti Ang. d. loco Dambh. d. cap. 38. & c. Zilet. consil. 75. num. 30. 31. lib. 1. & c. Ord. Carol. art. 61.

Hec si fortassis ad aliquorum palatum non faciunt, nil mihi sed legum scriptoribus succenseant, legant ipsi & perpendant. Si quid pretertere habent, per me demum licebit, sed uiderint, ne potentes potenter tormenta patientur. Mortales sumus, & longa est, que finem nescire habere dies.

Et hec sunt, que in presentiarum de Diabolico, detestando, legibus & moribus legitimis improbato mulierum balneo, seu manus lauatione, item, de impia heresi potestatis anilis & Sathanica dicere habui.

Supremus ille Iudiciorum preses DEVS, qui Magistratui gladium, ceu Pelæi hastam, ad bonorum securitatem, & malorum terrorem, ac
puni-

punitionem commisit. Per FILII sui Salva-
toris nostri IESV CHRISTI faxit innocen-
tiam, ne cuspide obuersa pro medicamine vul-
nus; pro vulnere remedium detur, sed excussis
Diaboli prestigijs, Iustitiam non ex proprio, uti
Palladen ex Iouis, fingant cerebro, sed ut per le-
gitimos scripti Iuris tramites calumniantium
iniquitates opprimantur, boniq; tutela
& digno patrocinio per-
fruantur.

Der

Der Wapurgischen Theologen Bericht /
an den Graffen zu N. wider
die Wasserprobe
der Hexen.

Wir Olgeborner Graffe
Gnediger Herr / E.
G. sind unsere andechts
tiges Gebet vnd willis
ge dienste vnterthenigs
lich bereide zuuorn/etc.

Gnediger Herr / E. G. schreiben has
ben wir vntenbenante empfangen / sei
nes Inhalts verlesen / Vnd das viel
derselben Vnterthanen der Teuberey
bezüchtiget werden wollen / darab verz
nommen / Trag mit E. G. vnd dero löb
lichen Graffe vnd Herrschafften ein
Christlich mitleiden. Wünschen vnd
bitten von herzen / das G D T T den
betrug vnd gewalt des bösen Feindes
gnediglich stewren vnd wehren wolle.

Kons

Konten daneben auff die vorgebrachte Hauptfrage/ E. G. zum berichte/ vntertheniglich nicht verhalten/ das wie in vnser einfalt/ das angedeutete Experimentum/ die verdecktliche Personen auff's Wasser zuwerffen / vnd dahero von ihrer schult oder vnschult zu vrtheilen nicht approbiren / oder vor Christlich halten. Vnd demnach auch E. G. als deroselben örter hohen Obrigkeit / dazu nicht rathen können / Dann so sichs gleich mit demselben experimento also erhielte / vnd der euentus erfolgete / das nemlich die schuldigen im Wasser vntergehen / die vnschuldigen aber empor bleiben / oder hinwiderumb die vnschuldigen zu boden fahren / die schuldigen aber vber sich schweben bleiben. So ist es doch gewiß / das diese dinge keine vrsache in der natur haben können / Sintemalen es derselben lauff vnd ordnung stracks zu wider / das ein menschlich Leib beuorab / wenn derselbe gebunden / sich weder regen noch bewegen kan / auff dem Wasser nicht vntergehen solle.

Dem

Demnach / wann solches geschiche /
muß es nothwendiglichen von einem and-
ern principio herrühren / entweder von
G O T T / Als in den Euangelischen
wunderwerken / Da C Hristus / wie
auch sein Jünger Petrus auff dem Was-
ser wandelen / vnd nicht zu bodem gehen /
Matth. 14. Oder aber von dem Sas-
than / welchem / da es ihme von G O T T
verhenget / nicht schwer ist einen Men-
schen / er sey gleich der bezüchtigte Zeu-
berer schuldig oder vnschuldig / im Was-
ser empor zu halten.

Nun können wir aber diß experi-
mentum nicht G O T T zuschreiben / in ans-
sehung / das nirgend in der heiligen
Schrift einig gebot / verheißung / weis-
sagung / zeugnüß oder Exempel zu fin-
den / das bey erkündigung der Zeuberer
G O T T extraordinariè ein solch Götlich
wunderwerk thun wolle / oder jemals
gethan habe / oder ein solches zuuersu-
chen / befohlen habe / Inmassen auch die
frommen Heiligen / wenn sie in Lebens
gefahr

gefahr vnschuldig gekommen / sich nie-
mals auff dergleichen experimenta be-
ruffen / ihr vnschulte damit zu beweisen/
neben deme / das sonderlich in diesen
letzten zeiten / die gab der Wunder-
zeichen auffgehöret / Vnd da jemand
durch solch experimentum sein innocen-
tiam erweisen / wolte er viel mehr **G**ott
damit versuchen vnd erzörnen / vnd aus
Glauben es nimmermehr vernehmen
könnte / Sintemal der Glaube nicht be-
stehen kan / da er nicht grund hat. In
Gottes Wort wir aber bey diesem
Wercke einigen grunde oder zeugnüß
der Schrifft nicht sehen oder befin-
den.

Dieweil dann diß experimentum sei-
nen vrsprung / weder von **G**ott noch
aus der natur vnd natürlichen vrsachen
hat / so wil folgen / das es vngeweißelt
vom Sathan herrüre / welcher / permit-
tente **D E O** / die Leute (sie sein gleich der
verdampften Zeuberey schuldig oder
nicht) in was er seines gefallen entwe-
der

der kan empor heben oder sincken las-
sen.

Dannoch vnfers vnterthenigen ers-
achtens / keine Christliche Obrigkeit /
bona conscientia / sich in ein solch verdeck-
tig Berck einlassen mag / Als durch wels-
ches dem bösen Geist / beydes sein ge-
walt vnd seinen muthwillen heimlich
zuüben / Thür vnd Thore auffgesper-
ret / das er diese vnd dergleichen suspi-
cion in der Menschen Herzen bekräfti-
ge / vnd doch nachmals mit dem empor
heben oder sincken lassen / seines gefals-
lens spiele / schuldigen Personen dauon
helffe / vnschuldige aber zum höchsten
grauire / vnd sie in mehren verdacht
schaden / vnd verderben Leibes vnd Le-
bens bringen möge / Dann einmal ihme /
als einem abgesagten Feinde Mensch-
liches geschlechtes nimmermehr zu tra-
wende ist.

Weiln dann nun / Gnediger Herr /
im jetzt gethanem berichte / die nichtigkeit
dieses

dieses experimenti gnugsam / als wir
verhoffen / dar gethan / können E. G.
nach deren hohen verstand selbst gnedig
ermessen / das huiusmodi suspectum me-
dium an die hand zunehmen / bedenk-
lich. Dann obwol ein guter finis dar-
unter gesucht vnd spectirt wird / damie
man zur erkündigung der Warheit
kommen müge. So ist doch jeko an-
gezeiget / wie gefehrlich vnd mislich /
vnd jetzt berürten finem zuerlangen /
vnd dienstlich mittel es sey / vnd wie dar-
auff / als auff eine beständige regula nicht
zubawen / Weil es von einem so vers-
dechtigen vnd lügenhafftigen autore
her kommet. Vnd da es gleich mit
allen Exempeln gewiß einschlahen sol-
te / als wir nicht glauben können / je-
doch / weil das mittel an sich selbst nicht
richtig / so mag es auch einen guten
finem daraus zubringen / nicht gebrauc-
het / Sondern nach der Regul S. Paus-
li / Non sunt facienda mala, vt eueniant
bona, sol aller dinges vnterlassen wer-
den.

§

38

Ist also schleißlich vnser vntertheu-
niges bedencken / das man die in G. Oe-
tes Wort vnd weltlichen Rechten / zu-
gelassene mittel an die hand nehme /
Vnd wie wir nicht rathen können / wo-
fern Personen dieser verdamten Sün-
de der Zeuberey gewißlich vberzeugt /
das man sie vngestraffet lasse / Als hier
gegen / wann man nicht vnfeilbare Argu-
menta hat / halten wir das vorsichtiglich
zufahren / Sintemal die schaden / so et-
wa den Menschen oder Viehe zugefü-
get werden / nicht allwegen den Men-
schen zu zuschreiben / Dann der leidige
Sathan auch selbst für sich / vnd ohn
alles zuthuen der Zeuberen oder Zeube-
rinnen / solche schaden zufügen kan / Wie
er den gedüldigen frommen Manne
Job an Kindern / Hauß / vnd Gütern /
Viehe / vnd an seinem eigenen Leibe ge-
waltiglich angegriffen / vnd doch kein
einige Zeuberinnen dazu gebraucher
hat.

Welches auff E. G. gnediges be-
geren / wir in vnterthenigkeit zur ant-
wort

wort nicht können verhalten / Vnd
thuen hirmit E. G. in schutz des Alls
mechtigen / mit andechtigen vnd gleubis
gen gebete vnterthenig befehlen. Datum
Marpurg den 2. Octob. Anno 1583.

E. G.

vnterthenige

Daniel Arcularius, Rector Acad.
Marpurgensis, & S. Theologiae
ibidem Professor.

Helfricus Herdemius, Superin-
tendens Ecclesiae Marpurgensis
Pastor.

Egidius Hunnius Theologus, D.
& Professor.

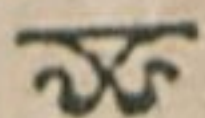
Ioannes Schmit Diaconus Eccle-
siae Marpurgensis.

CONDEMNATORIA SENTENTIA IN IUDICES A
PIS ORTHODOXISQUE IMPERATORIBUS Leone & Alexandro pronuntiata.

XISTIMO equidem eorum neminem, qui iudiciario fungitur munere, eò vnquam stuporis aut incitiæ prorupturum, vt aliter quàm ex præscripto Legum iudicium sententiamue ferre audeat. Quod si quis in tantam euaserit dementiam, reus peractus, eas dependet pœnas, quæ legibus sunt irrogatæ. Sin fortè nos effugerit, peruigilem tamen, atq; insomnem oculum cui nihil non quantumlibet occultum sit, patere potest, effugere non poterit. Tametsi idipsum imprecationibus quoq; dirisq; execrationibus stabilire ac firmare, non ab re alienum censuimus. Inueniat itaq; iste & DEVM, & cœlestes omnes atq; incorporeas potestates sibi nunquam non aduersantes. Imaturè ex hac vita excidat, potius quàm
exce-

excedat; Incommodis insuper afficiatur
perpetuis, ipsius ædium fundamenta ignis
tandem deuoret, Et posteritas eò rediga-
tur inopiæ, vt panem ostiatim quæritet.
Atq; hæc iure sanè optimo, propterea quod
leges, quas liberrimas esse oportuit, ser-
uas quodammodo, atq; captiuas effe-
cit, victorum, prauorumq;
iudiciorum.

Ἐπιπέσει τὸ πᾶν τῶν τῶν ὁ πέσομαι.

L V B E C Æ

In Officina Typographica
Assweri Crögeri

M. D. XCIII.

Kg 612

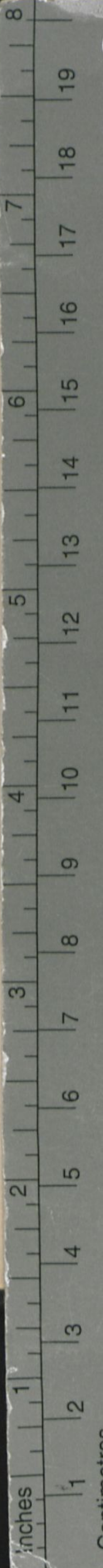
f

ULB Halle

3

003 554 937

B.I.G.

Farbkarte #13

ΓΝΑΙΚΟΛΟΥΣΙΣ
SEV

ULIERVM

ORATIO, QVAM PVRO
IONEM PER AQVAM
IDAM VOCANT, ITEM
is de potentia Lamiarum opinio, quòd
raq; DEO, Nature omni iuri
& probata consuetudini sit
contraria.

Candida breuis & dilucida
oratio.

Autore

FRADO AB ANTEN
I. V. L.

L V B E C Æ

In Officina Typographica
Assweri Crögeri

M. D. X C I I I.

